

Uitbreiding HSF Winterswijk

Verkenning ontwikkelingsmogelijkheden

Eelerwoude

kleurt het landelijk gebied

Uitbreiding HSF Winterswijk

Verkenning ontwikkelingsmogelijkheden

Opdrachtgever:

Naam: HSF Logistics Winterswijk B.V.

Adres: Misterweg 165

Postcode, plaats: 7102 EN Winterswijk

Opdrachtnemer:

Eelerwoude

Mossendamsdwarsweg 3

7472 DB Goor

Postbus 53

7470 AB Goor

Tel.: 0547 26 35 15

Fax: 0547 26 33 15

e-mail: info@eelerwoude.nl

www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 6013

Datum: 22-04-2013

Projectleider: S. Schorn

Opgesteld: I. van Kapel, M. Elshof en

V. de Lenne

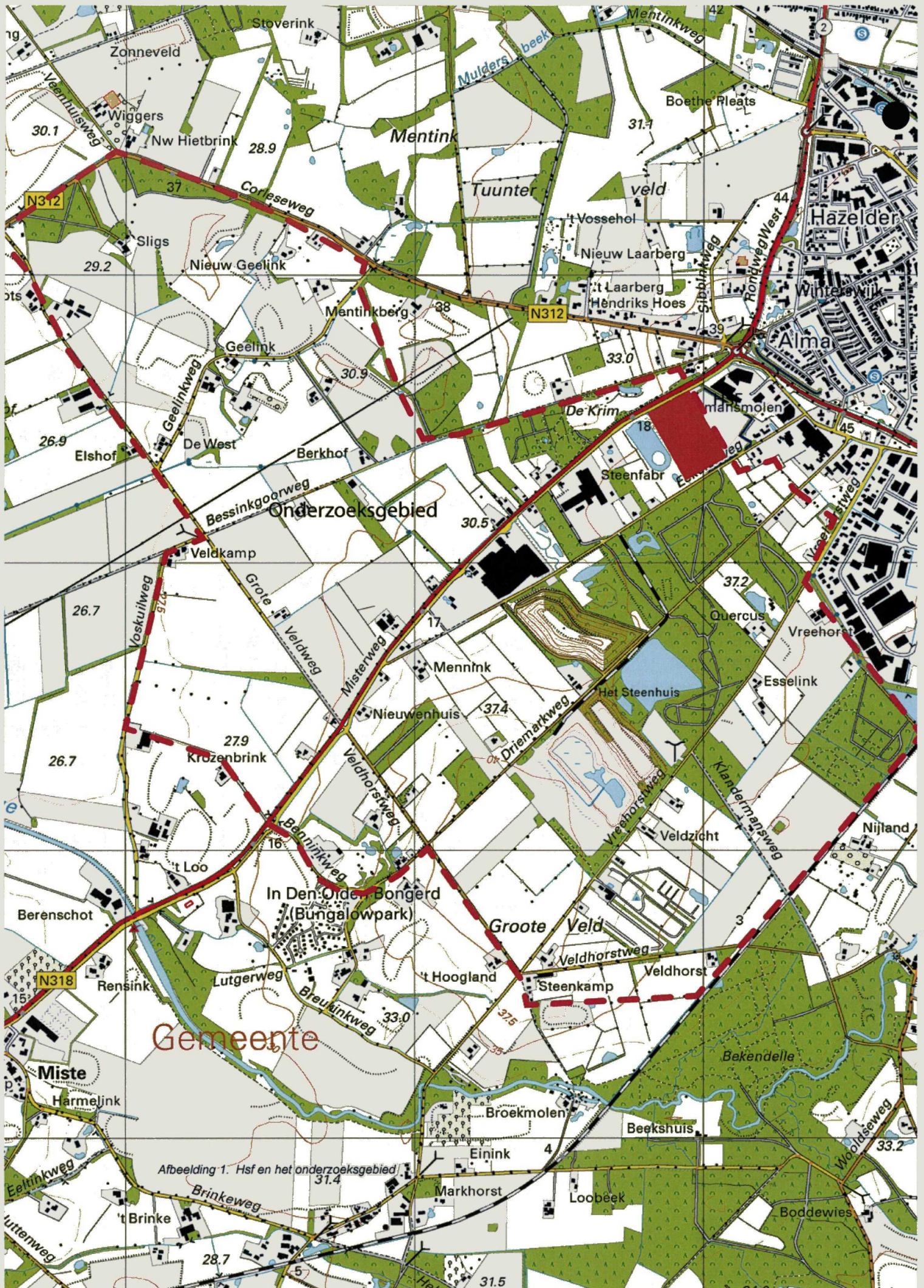

INHOUD

1 INLEIDING	7
2 HSF WINTERSWIJK	9
2.1 Huidige situatie	9
2.2 HSF Winterswijk in de toekomst	10
3 MOGELIJKE ONTWIKKELINGSVARIANTEN	13
3.1 Ontwikkelingsvarianten	14
3.2 Beleidsanalyse ontwikkelingsvarianten	17
3.3 Conclusies beleidsanalyse	26
4 GEBIEDSANALYSE	29
4.1 Grondeigendommen	30
4.2 Landschapsanalyse	33
4.3 Ecologische analyse	40
5 CONCLUSIE	45
6 VERVOLGSTAPPEN	47
BIJLAGEN	49
Bijlage 1 Kenmerken ecologie	49

Onderzoeksgebied

Gemeente

Afbelding 1. Hsf en het onderzoeksgebied

1

INLEIDING

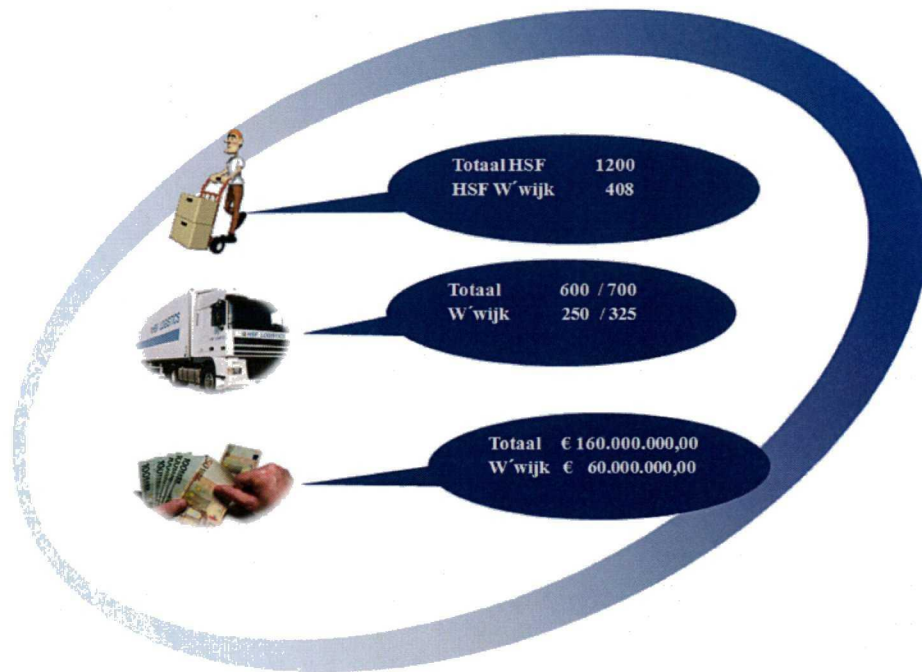
HSF Logistics Winterswijk B.V. (HSF) biedt (inter)nationale geconditioneerde logistieke diensten van uiteenlopende vers- en diepvriesproducten aan, voornamelijk toegelegd op de food-markt. Door middel van een zeer uitgebreide logistieke dienstverlening, zoals (groupage)transport, emballagevoorziening en op- en overslag wil HSF haar klanten ontzorgen. HSF heeft meerdere vestigingen. Een van de vestigingen ligt aan de zuidwestkant van de kern Winterswijk, aan de Misterweg 165.

De vestiging in Winterswijk maakt de afgelopen jaren een sterke ontwikkeling door. De beschikbare ruimte in Winterswijk is sinds enkele maanden helemaal in gebruik. HSF wil en moet groeien op het gebied van logistieke koel-/vriesactiviteiten om haar marktpositie te behouden en verder te ontwikkelen, waarbij zowel transport als warehousing een belangrijke rol zullen spelen. Daardoor is HSF genoodzaakt om de vestiging fysiek uit te breiden met circa 3 hectare. Mogelijkheden lijken hiervoor aanwezig, zowel in westelijke richting als in zuidelijke richting. HSF Winterswijk is zich bewust dat de uitbreiding gepaard moet gaan met een kwaliteitsimpuls voor de omgeving, waarbij o.a. de aanwezige Ecologische Verbindingszone wordt versterkt, uitgebreid en eventueel verplaatst.

In de voorliggende haalbaarheidsstudie zijn de twee uitbreidingsvarianten (in westelijke en in zuidelijke richting) beleidsmatig geanalyseerd, waarbij in aanmerking moet worden genomen dat de westelijke uitbreidingsvariant bedrijfsmatig de voorkeur geniet. Uit deze analyse komen bij beide varianten een aantal ruimtelijke en beleidsmatige kansen en knelpunten naar voren. Het grootste aandachtspunt op voorhand is dat de twee uitbreidingsgebieden allebei deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (verbindingszone).

Om in te kunnen spelen op de kansen en om de knelpunten op te lossen is vervolgens een ruim onderzoeksgebied aangewezen. Binnen dit onderzoeksgebied van 439 hectare is afgewogen waar en hoe, bij beide uitbreidingsvarianten, met name de Ecologische Hoofdstructuur het beste kan worden gecompenseerd (zie afbeelding 1). De voorliggende analyse beschrijft daarbij hoe het onderzoeksgebied er landschappelijk en beleidsmatig uitziet (denk hierbij aan beleid, bodem en landgebruik). Daarnaast is een eigendomskaart gemaakt waarop per perceel is aangegeven hoe groot het is en wie de eigenaar is. Dit brengt inzichtelijk hoe het gebied verdeeld is en met welke eigenaren eventueel contact gezocht moet worden m.b.t. het realiseren van nieuwe natuur. De analyse wordt afgesloten met een advies, gebaseerd op deze haalbaarheidsstudie.

Afbeelding 2. Cijfers HSF totaal en de vestiging in Winterswijk

Afbeelding 3. Luchtfoto HSF 2008

2

HSF WINTERSWIJK

2.1 Huidige situatie

De vestiging van HSF in Winterswijk is de afgelopen jaren gegroeid van ca. 135 parkeerplaatsen voor koel/vriestrucks in 2006 tot ca. 210 parkeerplaatsen eind 2012. Daarnaast heeft ook uitbreiding van warehouse-activiteiten plaatsgevonden. In 2009 is het distributiecentrum uitgebreid. In 2012 heeft een uitbreiding van het kantoorgebouw plaatsgevonden i.v.m een tekort aan werkplekken.

De groei heeft met name plaatsgevonden door het verplaatsen van activiteiten vanuit andere plaatsen naar Winterswijk toe. Zo zijn in 2007 en 2008 een flink aantal arbeidsplaatsen vanuit Apeldoorn naar Winterswijk verplaatst. Afgelopen november zijn nog eens 70 arbeidsplaatsen vanuit Ruurlo naar Winterswijk verplaatst.

Hieronder is de ontwikkeling van HSF in Winterswijk vanaf 2004 tot nu kort opgesomd:

- 2004: afstoten bulktransport aan De Rijke (2007 vertrek trucks uit Winterswijk)
- 2006: afstoten huiftransport aan Raben Groep
- 2007: start Packaging Pool (15 medewerkers administratief)
- 2008: verhuizing HSF Distri van Apeldoorn naar Winterswijk (85 medewerkers)
- 2009: uitbreiding DC activiteiten in samenwerking met N&K Esbjerg (DK)
- 2011: overname Van Donkelaar Ruurlo (80 medewerkers)
- 2012: verhuizing trucks Van Donkelaar naar Winterswijk (november)

Bij de vestiging Winterswijk zijn momenteel **ca. 410** medewerkers werkzaam (full- en parttime). De verdeling van het aantal medewerkers per categorie is als volgt:

- Kantoor 71 (allen werkzaam op de locatie)
- Werkplaats, washal 25 (allen werkzaam op de locatie)
- Distributiecentrum 45 (allen werkzaam op de locatie)
- Chauffeurs 269 (aangestuurd vanuit Winterswijk)

De huidige locatie van HSF aan de Misterweg 165 heeft momenteel een omvang van 7,3 hectare (zie afbeelding 3). Alle beschikbare grond is grotendeels in gebruik. Slechts een klein perceel is nog "braakliggend" (ca. 1500 m² achter het distributiecentrum (DC)).

HSF winnaar Lean & Green Award

- Toekenning Platform Duurzame Logistiek
- Koplopers op gebied CO2 reductie
- Programma met doelstellingen:
  - Milieutechnische vooruitgang EN
  - Rendementsverbetering Economiseren

Rol HSF

Vermindering milieubelasting interne processen

- Verminderen voorlaad-kilometers door concentratie van activiteiten op één locatie.

(O.a. door verplaatsing activiteiten Apeldoorn en Ruurlo)

Type auto, onderhoud, boord-pc, navigatie, etc.

- Bundelen volumes/minder lege kilometers
- 's Nachts en 's avonds rijden
- Inzet Doppelstock trailers

Afbeelding 4. HSF Lean & Green

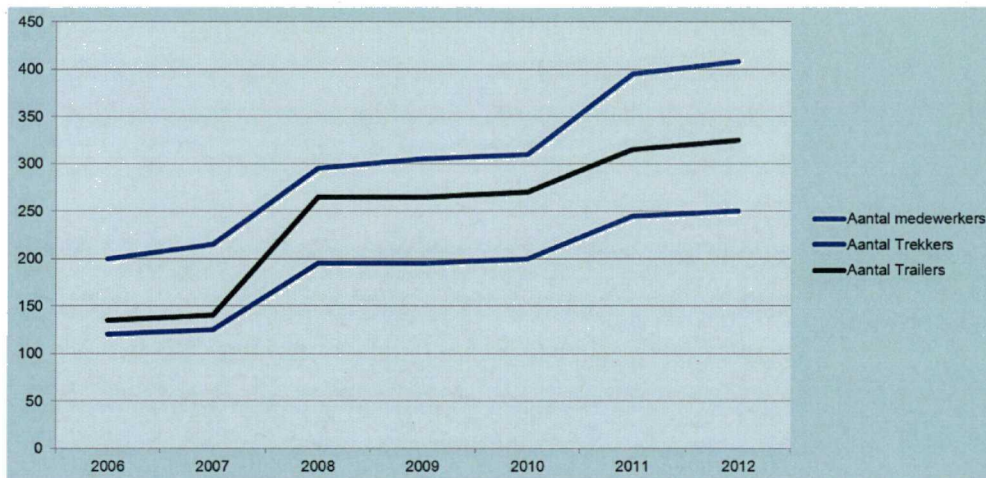
Lean & Green

HSF wil op voor mens en milieu verantwoorde wijze ondernemen en laat dit onder andere tot uiting komen door deelname aan het Lean & Green programma. Hierdoor wordt, onder andere door te streven naar een maximale beladingsgraad d.m.v. efficiënte plannings- en crossdock activiteiten, het logistieke proces zo 'lean' mogelijk ingericht met als resultaat een sterk verlaagde CO2 uitstoot (zie afbeelding 4).

2.2 HSF Winterswijk in de toekomst

HSF wil en moet groeien op het gebied van logistieke koel-/vriesactiviteiten om haar marktpositie te behouden en verder te ontwikkelen, waarbij zowel transport als warehousing een belangrijke rol zullen spelen.

De uitbreiding van het warehouse is voorzien achter het huidige DC op de huidige parkeerruimte, richting steenfabriek. Hierdoor kan het beste aangesloten worden op de huidige, bestaande gebouwen van het DC. Zodra uitbreiding plaats zal vinden, komt het aantal beschikbare parkeerplaatsen voor trucks in het gedrang. Daarom is uitbreiding noodzakelijk, om verdere ontwikkeling van het bedrijf niet in de weg te staan. Er vindt momenteel een verdere schaalvergroting plaats bij de verladende bedrijven, maar ook

Afbeelding 5. Groei HSF van 2006 tot 2012

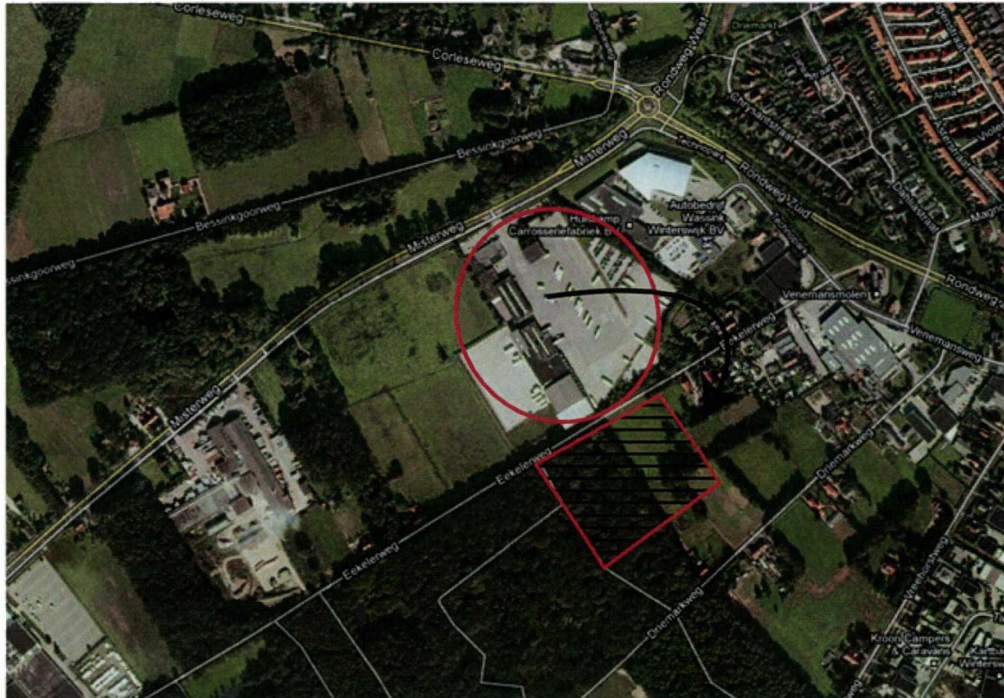
bij logistieke organisaties. Als logistieke dienstverlener zal HSF mee moeten groeien met deze marktsituatie, om ook in de toekomst een belangrijke rol te blijven spelen. Daarbij is een "Lean & Green" werkwijze noodzakelijk. Dat wil zeggen zo efficiënt mogelijk omgaan met de beschikbare middelen en ruimte, maar vooral ook efficiënte werkprocessen toepassen. Dit kan alleen als de logistieke activiteiten van trucks en warehousing direct bij elkaar plaats kunnen vinden. De verwachting is dat uitbreiding van de warehouse activiteiten in een aantal (2 a 3) stappen plaats kan vinden, afhankelijk van marktkansen die zich voordoen of eventuele overname van collega bedrijven, indien mogelijkheden zich voordoen. Uitbreiding van warehousing heeft tot gevolg dat het aantal medewerkers wordt uitgebreid, onder andere in laaggeschoolde functies. Denk daarbij aan cross-docking van te transporteren zendingen, maar ook aan activiteiten als het laden en lossen van containers of ompakken van goederen uit kartons in plastic verpakkingen. Uiteraard zou ook uitbreiding van het aantal chauffeursfuncties aan de orde kunnen zijn.

Een groei van 50% van de activiteiten (transport en warehouse) en eenzelfde verhouding van het aantal arbeidsplaatsen is daarbij denkbaar en waarschijnlijk noodzakelijk voor de vestiging HSF in Winterswijk. In de toekomst zal verdere schaalvergroting en centralisatie bij zowel verladers als logistiekdienstverleners plaatsvinden. Voor HSF wordt het noodzakelijk om mee te groeien met de opdrachtgevers.

Gezien de gebondenheid aan Winterswijk, met onder andere lokale werknemers, en ook gezien de al gedane investeringen heeft HSF een sterke voorkeur om de uitbreiding van circa 3 hectare op deze vestiging in Winterswijk te laten plaatsvinden. Wanneer dit niet mogelijk is, is het bedrijf genoodzaakt om als geheel te verplaatsen, aangezien alle verschillende bedrijfsactiviteiten met elkaar samenhangen. Een concentratie van bedrijfsactiviteiten brengt grote duurzaamheids- en efficiëntievoordelen met zich mee.

Afbeelding 6. Variant 1: uitbreiden westzijde

Afbeelding 7. Variant 2: uitbreiden zuidzijde

3

MOGELIJKE ONTWIKKELINGSVARIANTEN

In dit hoofdstuk worden de twee ontwikkelingsvarianten weergegeven (zie afbeeldingen 6 en 7). Met beide ontwikkelingsvarianten kan de uitbreiding die noodzakelijk is voor HSF Winterswijk worden gerealiseerd, in samenhang met overheidsdoelstellingen die voor dit gebied gelden.

De belangrijkste overheidsdoelstelling die bij de planontwikkeling als uitgangspunt dient is:

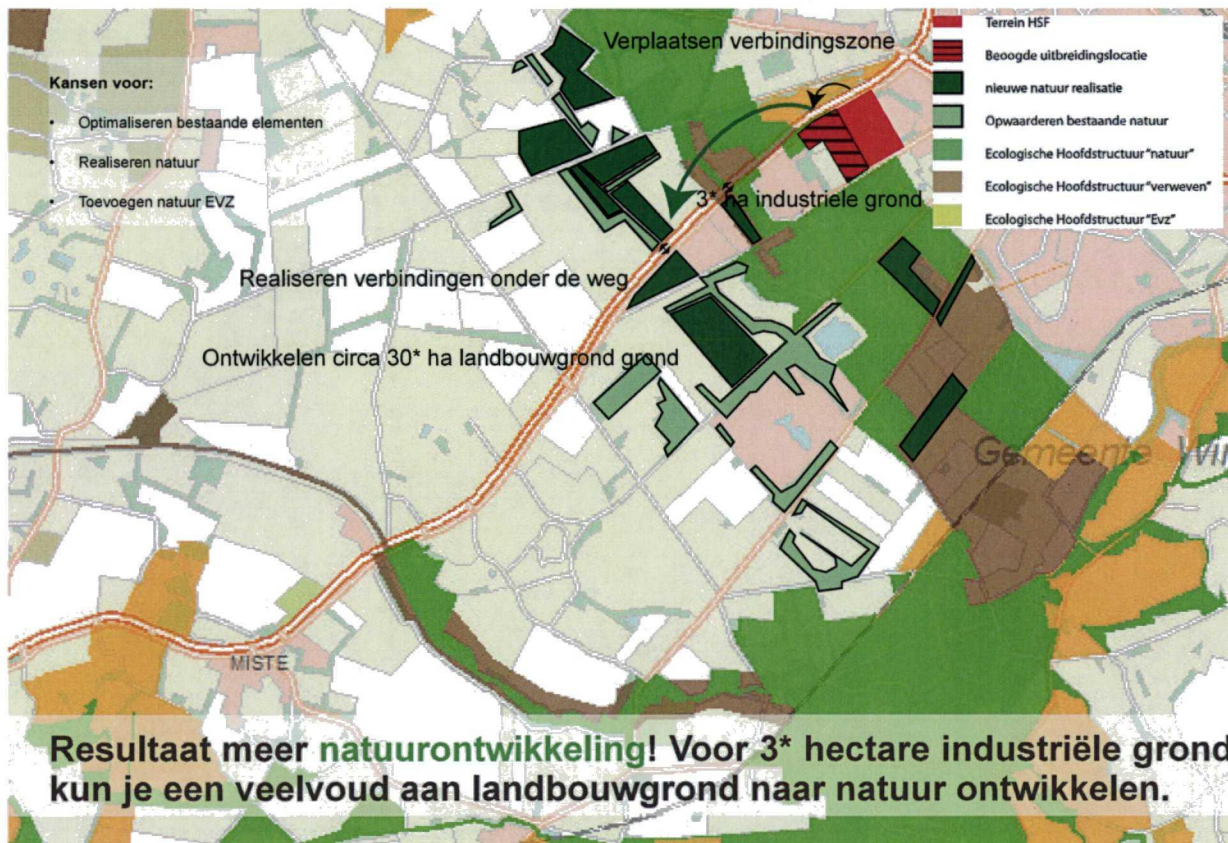
- Een kwaliteitsimpuls qua landschap en natuur voor de bedrijfslocatie HSF en het omliggende gebied "Het Grote Veld". De Ecologische Verbindingszone moet ter plekke wordt versterkt, uitgebreid en eventueel verplaatst. Hierbij moet bijvoorbeeld ook worden gedacht aan de nog te realiseren ecologische verbinding onder de Misterweg en het landschappelijk en natuurlijk inrichten van de bedrijfslocatie HSF.

Uitbreidingsvariant 1 geniet bedrijfsmatig gezien de voorkeur. Dit omdat dit terrein perfect aansluit op het huidige terrein, en omdat dit uitbreidingsgebied niet is omgeven door burgerwoningen, zoals wel deels het geval is bij uitbreidingsvariant 2.

3.1 Ontwikkelingsvarianten

3.1.1 Variant 1: Verplaatsing en vergroting ecologische verbindingszone

In de eerste variant wordt er vanuit gegaan dat de huidige ecologische verbinding van circa 3 ha aan de westzijde van HSF grotendeels wordt opgeheven, waardoor de uitbreiding van HSF hier kan plaatsvinden (zie afbeelding 8). Ter compensatie wordt de verbinding verplaatst en vergroot. Op de nieuwe locatie zal door middel van een lokaal gebiedsproces nieuwe natuur aan de EVZ worden toegevoegd, geplande natuur worden gerealiseerd en worden bestaande landschapselementen geoptimaliseerd. Dit alles kan worden bekostigd door de waardestijging van de circa 3 ha natuurgrond nabij het HSF-terrein.

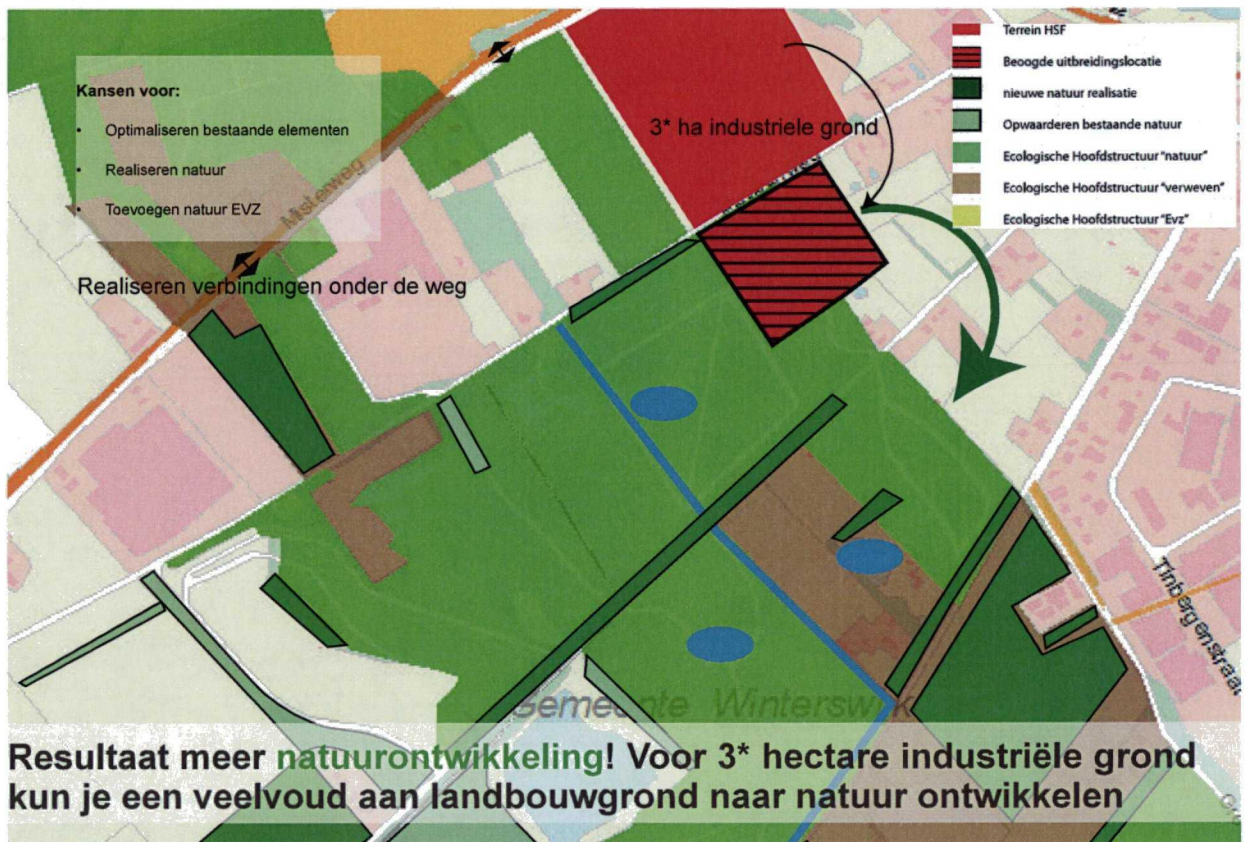
Illustratie: ondergrond EHS volgens laatste Herbegrenzing (juli 2009)

* bij benadering, dan wel nader uit te werken

Afbeelding 8. Uitwerking variant 1

3.1.2 Variant 2: Versterking en/of uitbreiding ecologische verbindingszone

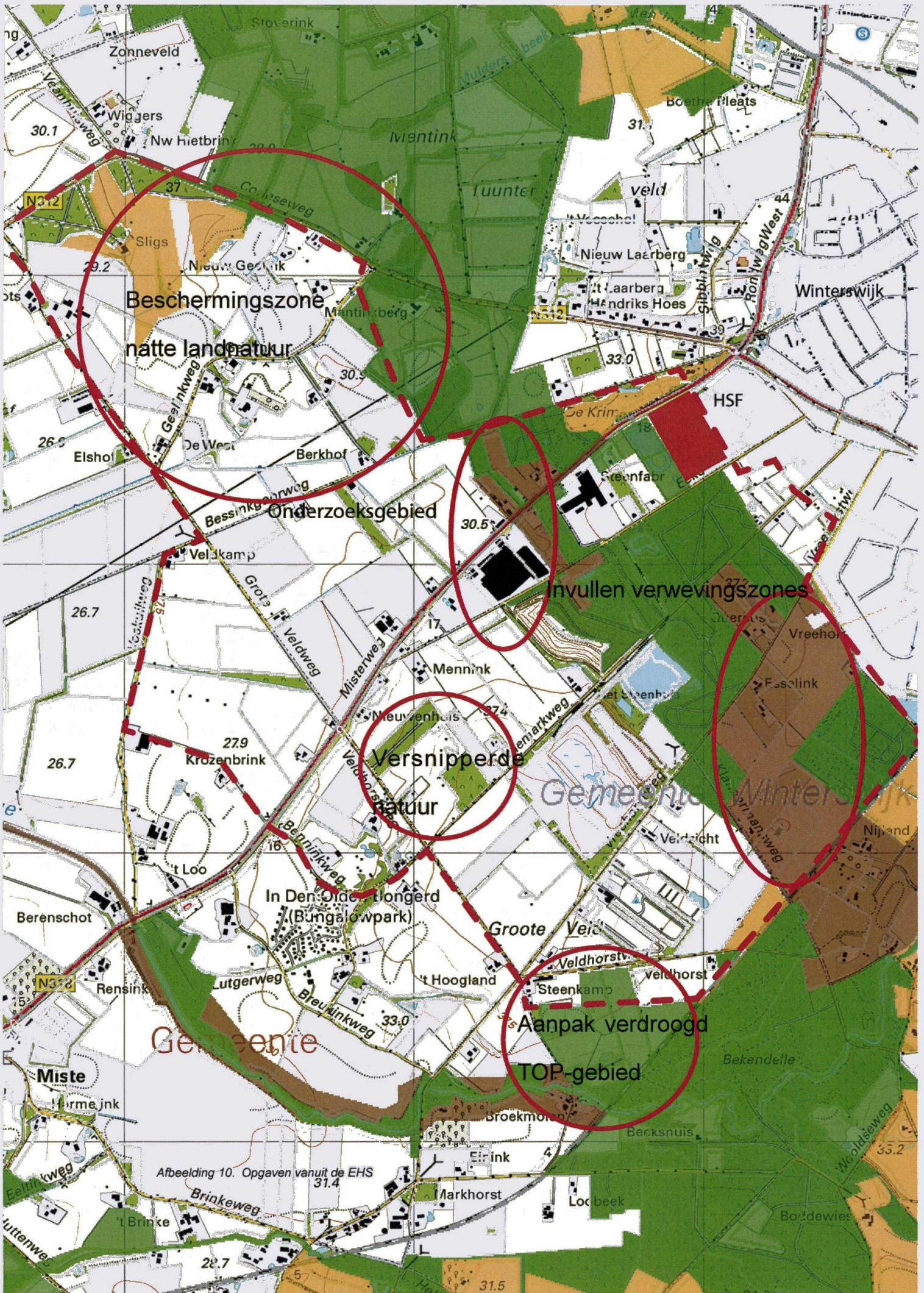
In de tweede variant wordt er vanuit gegaan dat de huidige ecologische verbinding aan de westzijde behouden blijft. Wel wordt een stukje bestaande natuur (circa 1,5 ha) aan de zuidzijde van HSF opgeheven, zodat de uitbreiding van HSF hier plaats kan vinden (zie afbeelding 9). Ter compensatie wordt gekeken naar het versterken van de ecologische verbinding (opwaarderen bestaande natuur) en het vergroten van het areaal. Ook bij de tweede variant worden, door middel van een lokaal gebiedsproces, de mogelijkheden hiertoe verkend. Dit alles kan worden bekostigd door de waardeverhoging van de circa 3 ha natuurgrond/cultuurgrond nabij het HSF-terrein.

Illustratie: ondergrond EHS volgens laatste Herbegrenzing (juli 2009)

* bij benadering, dan wel nader uit te werken

Afbeelding 9. Uitwerking variant 2

Beschermszone
natte landnatuur

Onderzoeksgebied

Invullen verwevingszones

Versnipperde
natuur

Aanpak verdroogd
TOP-gebied

Gemeente

Gemeente Winterswijk

Afbeelding 10. Opgaven vanuit de EHS 31.4

3.2 Beleidsanalyse ontwikkelingsvarianten

Beide uitbreidingsvarianten worden in dit hoofdstuk getoetst aan het overheidsbeleid. Onderzocht wordt of de voorziene uitbreiding van HSF in dit gebied in het overheidsbeleid past en welke kansen en knelpunten hierbij naar voren komen.

3.2.1 Het Rijk

Het rijksbeleid is vastgelegd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Op 14 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte in werking getreden. De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) geeft een totaalbeeld van het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid op rijksniveau. In de SVIR heeft het Rijk drie rijksdoelen om Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig te houden voor de middellange termijn (2028):

- Het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
- Het verbeteren, instandhouden en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
- Het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

Conclusie

Met het voorgenomen plan zijn geen nationale belangen in het geding, zoals benoemd in de SVIR. Wel vindt de uitbreiding plaats op gronden die momenteel onderdeel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS die verloren gaat moet gecompenseerd worden.

3.2.2 Provincie

Het beleid van de provincie Gelderland is vastgelegd in het Streekplan Gelderland uit 2005.

Ecologische Hoofdstructuur

De beide potentiële uitbreidingslocaties liggen in de 'EHS, natuur'. Voor het zuidelijke uitbreidingsgebied geldt dit alleen voor het westelijke deel. Binnen de EHS geldt de "nee, tenzij"-benadering. Dit houdt in dat een bestemmingswijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegde gezag erop toezien dat hiernaar door de initiatiefnemer onderzoek wordt verricht. Bestemmingsplanwijzigingen die leiden tot aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden van de EHS-natuur kunnen door Gedeputeerde Staten (GS) alleen worden goedgekeurd als – naast het ontbreken van reële alternatieven en de aanwezigheid van redenen van groot openbaar belang – aantoonbaar in hetzelfde bestemmingsplan voorzieningen worden getroffen waarmee de schade zoveel mogelijk wordt beperkt door mitigerende maatregelen. Compensatie van de resterende schade dient plaats te vinden in hetzelfde bestemmingsplan of in gekoppelde bestemmingsplannen. Per saldo zal op planniveau of op gebiedsniveau geen verlies

---

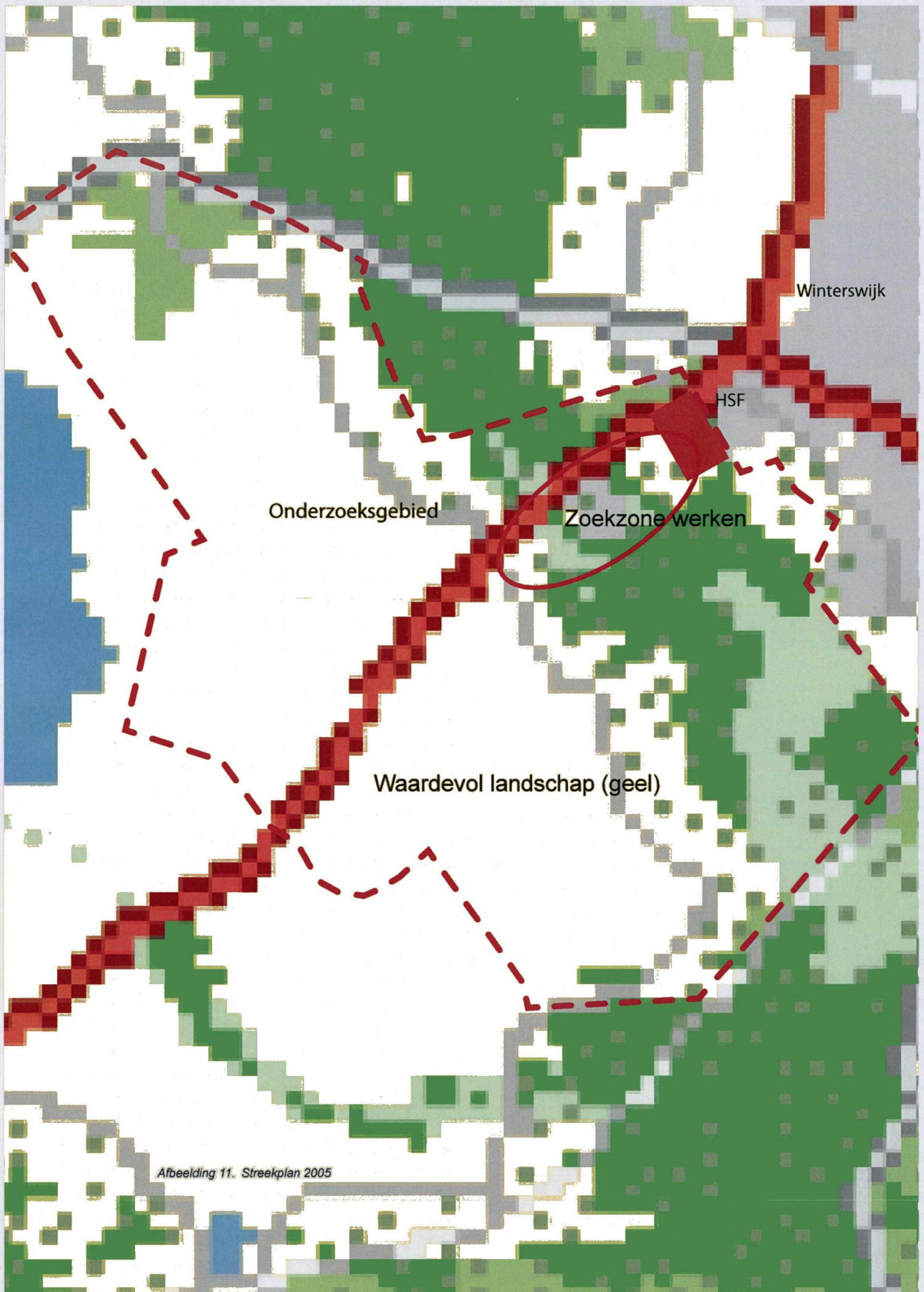
mogen optreden van areaal, kwaliteit en samenhang.

- Aan compensatie worden in het kader van de EHS de volgende voorwaarden gesteld:
  - Geen netto-waardenverlies (areaal, kwaliteit, samenhang), compensatie aansluitend of nabij het gebied, mits een duurzame situatie ontstaat of, indien niet mogelijk:
    - o realisering van kwalitatief gelijkwaardige waarden of fysieke compensatie -verder weg van het aangetaste gebied.
  - Indien fysieke compensatie niet mogelijk is:
    - o financiële compensatie conform de Richtlijn Compensatie Natuur en Bos die op 2 juli 1998 in het Provinciaal Blad is gepubliceerd. Hiertoe wordt niet eerder overgegaan dan nadat alle andere mogelijkheden, waaronder onteigening, maximaal zijn benut.
  - Mitigatie en compensatie maken deel uit van het plan, de eventuele daarmee samenhangende meerkosten van de activiteit dienen in het plan te zijn verdisconteerd (veroorzakersbeginsel). Het besluit over de compensatie is daarmee gekoppeld aan het te nemen besluit over de ingreep. Indien over de compensatie in een ander kader wordt besloten dan over de ingreep kan eerst met de uitvoering worden begonnen nadat ten minste het compensatiebesluit onherroepelijk is geworden.
-

Conclusie

Beide potentiële uitbreidingslocaties liggen in de Ecologische Hoofdstructuur. Bestemmingsplanwijzigingen die leiden tot aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden van de EHS-natuur kunnen door GS alleen worden goedgekeurd als – naast het ontbreken van reële alternatieven en de aanwezigheid van redenen van groot openbaar belang – aantoonbaar in hetzelfde bestemmingsplan voorzieningen worden getroffen waarmee de schade zoveel mogelijk wordt beperkt door mitigerende maatregelen. Per saldo zal op planniveau of op gebiedsniveau geen verlies mogen optreden van areaal, kwaliteit en samenhang.

Afbeelding 11. Streekplan 2005

Waardevol landschap

Waardevolle landschappen zijn gebieden met zeldzame of unieke landschapskwaliteiten van visuele, aardkundige en/of cultuurhistorische aard, en in relatie daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten (zie afbeelding 11). Voor waardevolle open gebieden geldt de grootschalige openheid als belangrijke kernkwaliteit. Derhalve geldt dat ruimtelijke ingrepen die de openheid aantasten, zoals nieuwe bouwlocaties, niet zijn toegestaan. Ook kleine aantallen en kleinschalige vormen kunnen de waardevolle openheid aantasten. Voor overige ruimtelijke ingrepen in de waardevolle open gebieden geldt een 'nee, tenzij'-benadering. Dat wil zeggen dat de ruimtelijke ontwikkeling afhankelijk is van de bijdrage aan de landschapskwaliteit. Hierbij kan sprake zijn van 'compensatie' op gebiedsniveau. Uitbreiding van agrarische bebouwing binnen of aansluitend op het bestaande bouwperceel is mogelijk. Een beeldkwaliteitsplan is bij omvangrijke uitbreiding vereist. Voor de waardevolle landschappen als geheel geldt binnen de algemene voorwaarde dat de kernkwaliteiten worden versterkt.

Voor 'Waardevol landschap Winterswijk' gelden de volgende uitgangspunten:

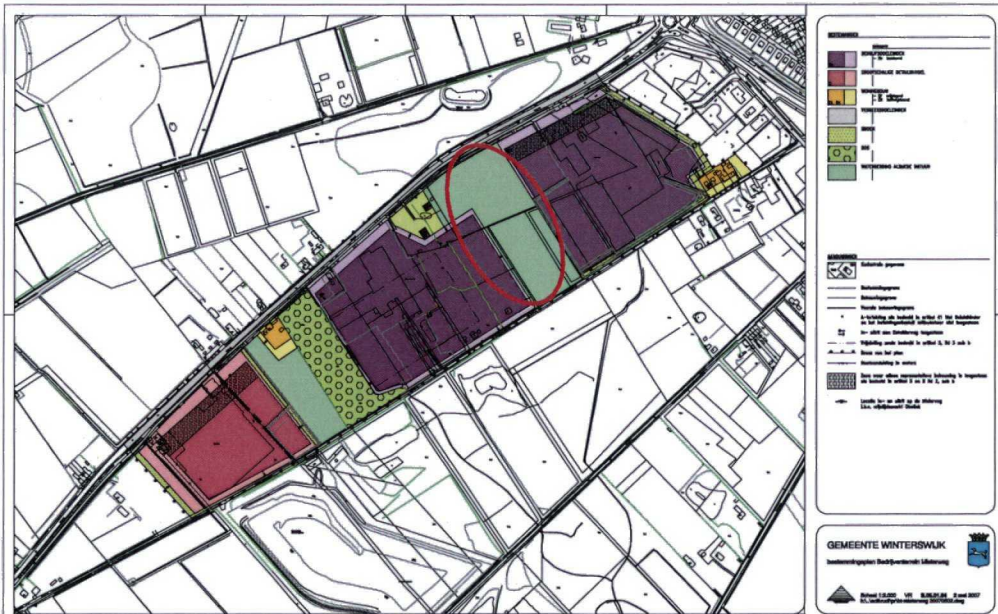
- Kleinschalig, organisch gegroeid halfopen landschap met afwisseling van bosjes, houtwallen, landbouwgrond, lanen, beken, boerderijen; oostelijke helft kleinschaliger dan westelijke helft
- Rijk aan microreliëf (steilranden, essen en eenmansessen), een duidelijke terrasrand (westzijde)
- Meanderende beken in smalle dalen als doorgaande structuren, met natuurlijke begroeiing (elzen en essen) in halfopen landschap; overstromingsvlaktes in laagtes
- Fraaie, open essen (opvallend groot op de plateaurand van Aalten tot Groenlo) en bijzondere broekgebieden
- Historisch nederzettingspatroon vervlochten in het landschap: oude boerderijplaatsen (zoals scholtenhoeven), vele gehuchten en grotere nederzettingen

Conclusie

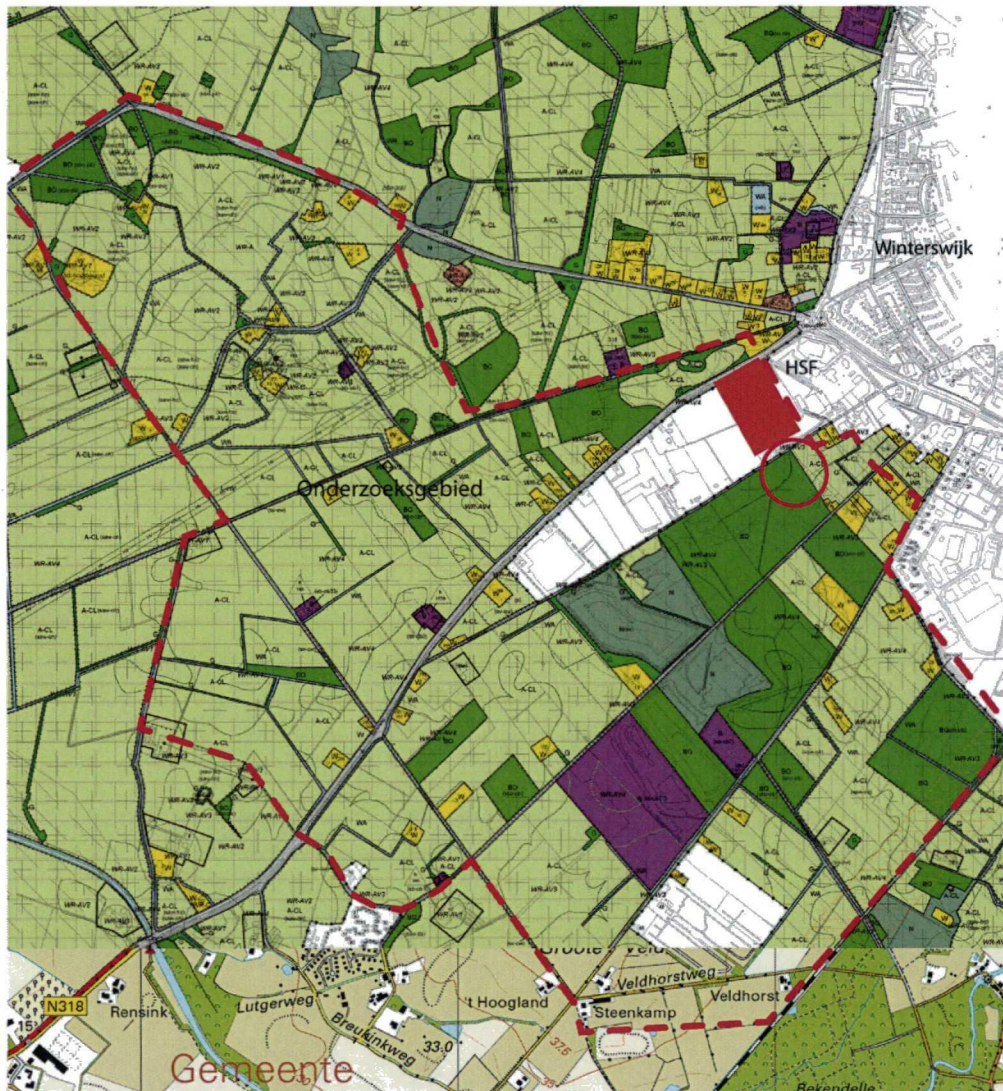
De beide potentiële uitbreidingslocaties liggen in 'waardevol landschap Winterswijk'. Voor ruimtelijke ingrepen in de waardevolle landschappen geldt de voorwaarde dat de landschappelijk kernkwaliteiten versterkt moeten worden.

Zoekzone werken

In het Streekplan zijn een aantal locaties aangewezen als 'zoekzone voor werken'. Het potentiële westelijke uitbreidingsgebied (variant 1) heeft deze aanduiding.

Afbeelding 12. Bestemmingsplan bedrijventerrein Misterweg met uitbreiding variant 1

Afbeelding 13. Bestemmingsplan buitengebied met uitbreiding variant 2

3.2.3 Gemeente

Bestemmingsplan Bedrijventerrein Misterweg

Het bestemmingsplan Bedrijventerrein Misterweg is op 5 juli 2007 vastgesteld. Het westelijke uitbreidingsgebied (variant 1) heeft hierin de bestemming 'Waterberging' alsmede de bestemming 'Natuur' (afbeelding 12).

Het voorziene uitbreidingsterrein heeft de bestemming 'Natuur' (EHS) gekregen ter compensatie van de uitbreiding van de steenfabriek. Daar moest EHS verdwijnen. Het terrein tussen HSF en de steenfabriek ligt op een oude kleibodem met hooguit een zeer dunne watervoerende bovengrond of een vochtige veldpodzol op leemarm tot zwak lemig fijn zand met een minstens 20 cm dikke laag keileem op een diepte tussen 40 en 120 cm beneden maaiveld, waaronder zich oude klei bevindt. Door de aanwezigheid van ondiepe klei en keileem hebben we hier te maken met grondwatertrap V. De gemiddeld hoogste grondwaterstand bedraagt dan minder dan 40 cm beneden maaiveld. Het Waterhuishoudingsplan (water voor landbouw en kwelafhankelijke land- en waternatuur) kenmerkt het desbetreffende terrein met functie IV. Dit betekent dat hier in principe geen ingrepen mogen plaatsvinden die een negatieve invloed hebben op kwelafhankelijke natuur. Het verlagen van grondwaterstanden heeft een negatieve invloed op kwelafhankelijke natuur. Hiermee zal bij de herinrichting van het terrein rekening worden gehouden waarbij één van de uitgangspunten is dat het water vastgehouden zal moeten worden.

Conclusie

De voorgenomen ontwikkeling past in dit gebied niet binnen het geldende bestemmingsplan. Er is daartoe een bestemmingsplanherziening nodig waarbij in ieder geval het verlies aan EHS gecompenseerd zal moeten worden. Ook de waterhuishouding verdient in dit gebied aandacht.

Bestemmingsplan Buitengebied

Het bestemmingsplan Buitengebied is vastgesteld op 27 januari 2011. Het uitbreidingsgebied aan zuidkant (variant 2) heeft hierin voor een deel de enkelbestemming 'Bos' en voor een deel de bestemming 'Agrarisch', de dubbelbestemming 'Archeologische verwachtingswaarde 4' (bij bodemingrepen groter dan 2500 m² is archeologisch onderzoek noodzakelijk) en gedeeltelijk de gebiedsaanduiding 'EHS' (zie afbeelding 13).

Conclusie

De voorgenomen ontwikkeling past in dit gebied niet binnen het geldende bestemmingsplan. Er is daartoe een bestemmingsplanherziening nodig waarbij in ieder geval het verlies aan bos/EHS gecompenseerd zal moeten worden en waarschijnlijk archeologisch onderzoek noodzakelijk is.

Structuurvisie kom Winterswijk 2010-2020

De Structuurvisie Kom Winterswijk 2010-2020 is op 24 februari door de raad vastgesteld. De hoofddopgave zoals in de structuurvisie is geformuleerd is het realiseren van een betere woonomgeving met een brede economische basis, waarbij werkgelegenheid wordt vastgehouden en gecreëerd. Als doel is daarbij geformuleerd om de kwaliteiten van de kern te verbinden met het buitengebied'. Er moet zuinig worden omgegaan met ruimte. Invulling van ruimte moet op de juiste plek en zorgen voor goede overgangen naar kwaliteiten van de omgeving. Bedrijfszones moeten daarbij een groene uitstraling houden/krijgen. Aan de Misterweg worden bij voorkeur bedrijven gesitueerd die bijdragen aan het recreatieve, duurzame en technologisch hoogwaardige imago van Winterswijk. Het potentiële uitbreidingsgebied aan de westkant (variant 1) is aangeduid als 'Lichte industrie', 'Representatieve bedrijfspanden' en 'Groene inrichting rand naar buitengebied' (zie afbeelding 14).

Conclusie

De uitbreiding van een bestaand en aan Winterswijk gebonden bedrijf past binnen de uitgangspunten van de Structuurvisie. Het potentiële uitbreidingsgebied aan de westkant van het huidige bedrijf is daarbij al aangemerkt als potentieel uitbreidingsgebied. De uitbreiding moet gepaard gaan met representatieve bedrijfspanden (als deze worden gebouwd) en de randen van het uitbreidingsgebied moeten groen worden ingericht.

Landschapontwikkelingsplan Winterswijk

Het Landschapontwikkelingsplan Winterswijk is vastgesteld door de raad op 4 november 2009. Als doel is onder andere geformuleerd dat lokale en regionale alternatieven voor verbetering van het landschap gestimuleerd worden, waarbij samenhang, identiteit, verscheidenheid en beleefbaarheid van het landschap worden versterkt.

Ontwikkelingsopgaven voor Winterswijk zijn:

- het herstellen van de ecologisch waardevolle beken en het herstellen en ontwikkelen van kwelafhankelijke vegetaties in de beekdalen in de EHS,
- het uitbreiden en hydrologisch herstel van de heide- en schraallandreservaten, zodat robuuste, duurzame eenheden ontstaan,
- het ontwikkelen van een grote natuurlijke eenheid in Korenburgerveen-Mentink,
- het terugdringen van stikstofdepositie op natuurterreinen en stikstof- en fosfaatbelasting van beken en andere wateren,
- het vergroten van de ecologische samenhang door de realisatie van nieuwe natuur, herstel en aanleg van landschapselementen, kleinschalige natuurontwikkeling en het nemen van hydrologische herstelmaatregelen op landschapsschaal,
- het aanleggen van natte landschapselementen voor amfibieën,
- het verbinden van de belangrijkste natuurkernen door het realiseren van ecologische verbindingzones en de robuuste verbinding Veluwe-Duitsland, en
- het herstel van verdroogde natuurterreinen.

De beide potentiële uitbreidingslocaties maken onderdeel uit van het 'Heide- en broekontginningen landschap'. De natuur kenmerkt zich hier door grote vlakken, lange lijnen en voedselarme milieus. Daarnaast maken beide uitbreidingsgebieden deel uit van 'deelgebied 11, Het Grote Veld'. Hierin is aangegeven dat de Misterweg een duidelijk structurerende functie heeft waarbij eenduidige laanbeplanting gewenst is. Het valt op dat het gebied voor een belangrijk deel nog dezelfde beplantingen heeft als aan het begin van de vorige eeuw. Een verdere verdichting is ongewenst, hoewel een goede landschappelijke aankleding van de bedrijven altijd aan de orde blijft. De bedrijvzone kan eventueel verder worden ontwikkeld maar het blijft belangrijk dat ter hoogte van de huidige bedrijven een verbinding blijft bestaan, die voldoet aan de voorwaarden voor de hier te ontwikkelen Ecologische Verbindingszone, gericht op met name bosvlindersoorten. Ontwikkelingen die een robuuste EVB onmogelijk maken, moeten worden geweerd. Deze zal wanneer die wordt aangelegd mogelijk tot landschappelijke verdichting leiden, maar dat kan worden beperkt door heiden en bos met elkaar af te wisselen. Hier is een zone zuidwest langs Obelink mee gemeoid.

Dit LOP bevat tevens het kader voor de invulling van het 'ja mits' en 'nee tenzij' beleid voor de Streekplancategorie 'Waardevol Landschap' waar dit onderdeel samenvalt met het groenblauwe raamwerk (Ecologische Hoofdstructuur). Actuele vraag die beantwoord moet worden wanneer een functie zoekt naar een plaats in het landschap is of het om een gewenste functie gaat. Als het vanuit de diverse beleidsterreinen niet om een gewenste functie gaat én het bestemmingsplan biedt geen ruimte voor het realiseren ervan wordt de functie niet toegelaten in Waardevol Landschap.

Wanneer functies wel worden toegelaten heeft herstel van natuur en landschap de hoogste prioriteit. Ontwikkelingen die bijdragen aan verbetering van de milieukwaliteit, essentieel zijn voor het functioneren van de leefgebieden van doelsoorten en gericht zijn op het herstel van rode en groene landschapselementen en onderdelen van het landschap in het algemeen hebben daarom voorrang. Omdat de landbouw onmisbaar is voor het onderhouden van het landschap verdienen ontwikkelingen die deze sector versterken eveneens de hoogste prioriteit. Vervolgens zijn ontwikkelingen van belang die nieuwe kwaliteiten aan het landschap toevoegen, in zoverre deze de waarde van natuur en landschap vergroten. Ontwikkelingen die de beleving van de waarden mogelijk maken, worden van geringer belang geacht, mede doordat ze vaak direct of indirect leiden tot aantasting van landschapswaarden en daar dus voorzichtig mee moet worden omgegaan. Toch heeft landschapsontwikkeling minder waarde wanneer niet ook de beleving ervan wordt gestimuleerd. Wanneer een ontwikkeling met een hogere prioriteit gebaat is bij de combinatie met een ontwikkeling die gericht is op vergroting van de belevingswaarde kan een hogere prioriteit toegekend worden aan de op belevingswaarde gerichte ontwikkeling ter plaatse. Algemeen kan het gunstig zijn om diverse ontwikkelingen gelijktijdig op één locatie te laten plaatsvinden wanneer deze elk afzonderlijk een positieve bijdrage aan natuur en landschap leveren.

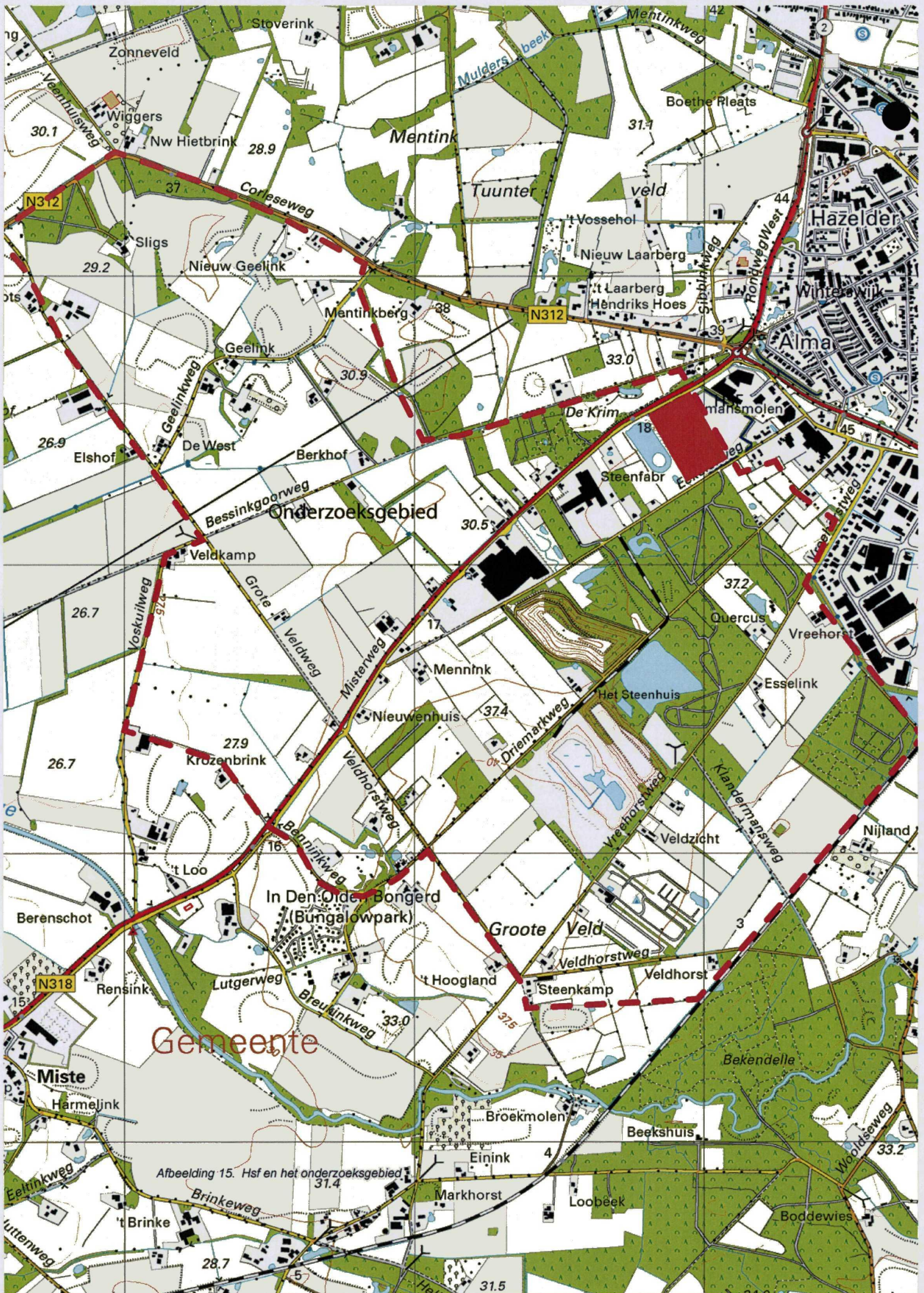
Conclusie

De Misterweg heeft een duidelijk structurerende functie waarbij eenduidige laanbeplanting gewenst is. Het gebied heeft hier voor een belangrijk deel nog dezelfde beplantingen als aan het begin van de vorige eeuw. Een verdere landschappelijke verdichting is ongewenst, hoewel een goede landschappelijke aankleding van de bedrijven altijd aan de orde blijft. De bedrijvenzone kan eventueel verder worden ontwikkeld maar het blijft belangrijk dat ter hoogte van de huidige bedrijven een verbinding blijft bestaan, die voldoet aan de voorwaarden voor de hier te ontwikkelen Ecologische Verbindingszone, gericht op met name bosvlindersoorten. Ontwikkelingen die een robuuste EVB onmogelijk maken, moeten worden geweerd. Deze zal wanneer die wordt aangelegd mogelijk tot landschappelijke verdichting leiden, maar dat kan worden beperkt door heiden en bos met elkaar af te wisselen. Wanneer functies worden toegelaten heeft herstel van natuur en landschap de hoogste prioriteit. Ontwikkelingen die bijdragen aan verbetering van de milieukwaliteit, essentieel zijn voor het functioneren van de leefgebieden van doelsoorten en gericht zijn op het herstel van rode en groene landschapselementen en onderdelen van het landschap in het algemeen hebben voorrang. Vervolgens zijn ontwikkelingen van belang die nieuwe kwaliteiten aan het landschap toevoegen, in zoverre deze de waarde van natuur en landschap vergroten. Ontwikkelingen die de beleving van de waarden mogelijk maken, worden van geringer belang geacht.

3.3 Conclusies beleidsanalyse

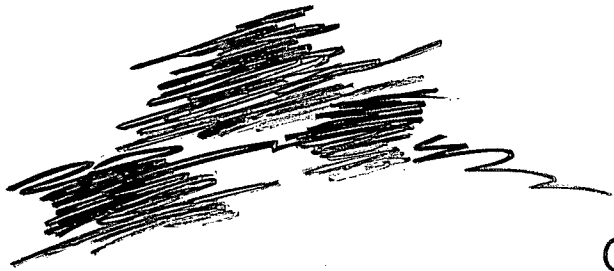
- Het westelijk uitbreidingsgebied (variant 1) is aangewezen als 'zoekzone voor werken' in Streekplan 2005 en is in de Structuurvisie Winterswijk ook aangemerkt als potentieel uitbreidingsgebied voor bedrijven.
  - De uitbreiding van een bestaand en aan Winterswijk gebonden bedrijf past binnen de uitgangspunten van de Structuurvisie.
-

- De uitbreiding moet gepaard gaan met representatieve bedrijfspanden (als deze worden gebouwd).
  - De randen van het uitbreidingsgebied moeten groen worden ingericht.
  - De Misterweg heeft een duidelijk structurerende functie waarbij eenduidige laanbeplanting gewenst is.
  - De potentiële uitbreiding op beide locaties ligt in de EHS-natuur (aan de zuidkant gedeeltelijk). De EHS die verloren gaat moet gecompenseerd worden. Per saldo zal op planniveau of op gebiedsniveau geen verlies mogen optreden van areaal, kwaliteit en samenhang.
  - Compensatie moet aansluitend of nabij het gebied, mits een duurzame situatie ontstaat of, indien niet mogelijk:
    - o realisering van kwalitatief gelijkwaardige waarden of fysieke compensatie -verder weg van het aangetaste gebied.
  - Indien fysieke compensatie niet mogelijk is:
    - o financiële compensatie conform de Richtlijn Compensatie Natuur en Bos die op 2 juli 1998 in het Provinciaal Blad is gepubliceerd. Hiertoe wordt niet eerder overgegaan dan nadat alle andere mogelijkheden, waaronder onteigening, maximaal zijn benut.
  - De bedrijvzone aan de Misterweg kan eventueel verder worden ontwikkeld maar het blijft belangrijk dat ter hoogte van de huidige bedrijven een ecologische verbinding blijft bestaan, die voldoet aan de voorwaarden voor de hier te ontwikkelen Ecologische Verbindingszone, gericht op met name bosvlindersoorten.
  - De beide potentiële uitbreidingslocaties liggen in 'waardevol landschap Winterswijk'. Voor ruimtelijke ingrepen in de waardevolle landschappen geldt de voorwaarde dat de landschappelijk kernkwaliteiten versterkt moeten worden.
  - Een verdere landschappelijke verdichting is in dit gebied ongewenst, hoewel een goede landschappelijke aankleding van de bedrijven altijd aan de orde blijft.
  - Wanneer functies worden toegelaten heeft herstel van natuur en landschap de hoogste prioriteit.
  - Ontwikkelingen die bijdragen aan verbetering van de milieukwaliteit, essentieel zijn voor het functioneren van de leefgebieden van doelsoorten en gericht zijn op het herstel van rode en groene landschapselementen en onderdelen van het landschap in het algemeen hebben voorrang.
  - Vervolgens zijn ontwikkelingen van belang die nieuwe kwaliteiten aan het landschap toevoegen.
  - Ontwikkelingen die de beleving van de waarden mogelijk maken, worden van geringer belang geacht.
  - Beide potentiële uitbreidingen passen niet binnen de geldende bestemmingsplannen. Een bestemmingsplanherziening is daardoor noodzakelijk.
  - Het uitbreidingsgebied aan de westkant (variant 1) heeft o.a. de bestemming 'waterberging'. Deze waterberging zal eventueel moeten worden gecompenseerd en vormt in ieder geval een aandachtspunt.
  - Het westelijke uitbreidingsgebied heeft een lage archeologische verwachtingswaarde. Het zuidelijke gebied heeft een middelhoge archeologische verwachtingswaarde.
  - Het zuidelijke uitbreidingsgebied is aangewezen als 'ruimtelijk beleid voor stilte'.
-

Afbeelding 15. Hsf en het onderzoeksgebied

31.4

4

GEBIEDSANALYSE

In de eerste variant wordt voorgesteld om HSF uit te breiden aan de westkant van het huidige HSF-terrein. Deze potentiële uitbreiding ligt in de EHS-natuur, welke hier dan ook het belangrijkste knelpunt voor de uitbreiding vormt. Voor de tweede uitbreidingsvariant, ten zuiden van het huidige HSF-terrein, geldt dat deze deels in de EHS-natuur ligt.

Betreffende de EHS gelden de volgende principes.

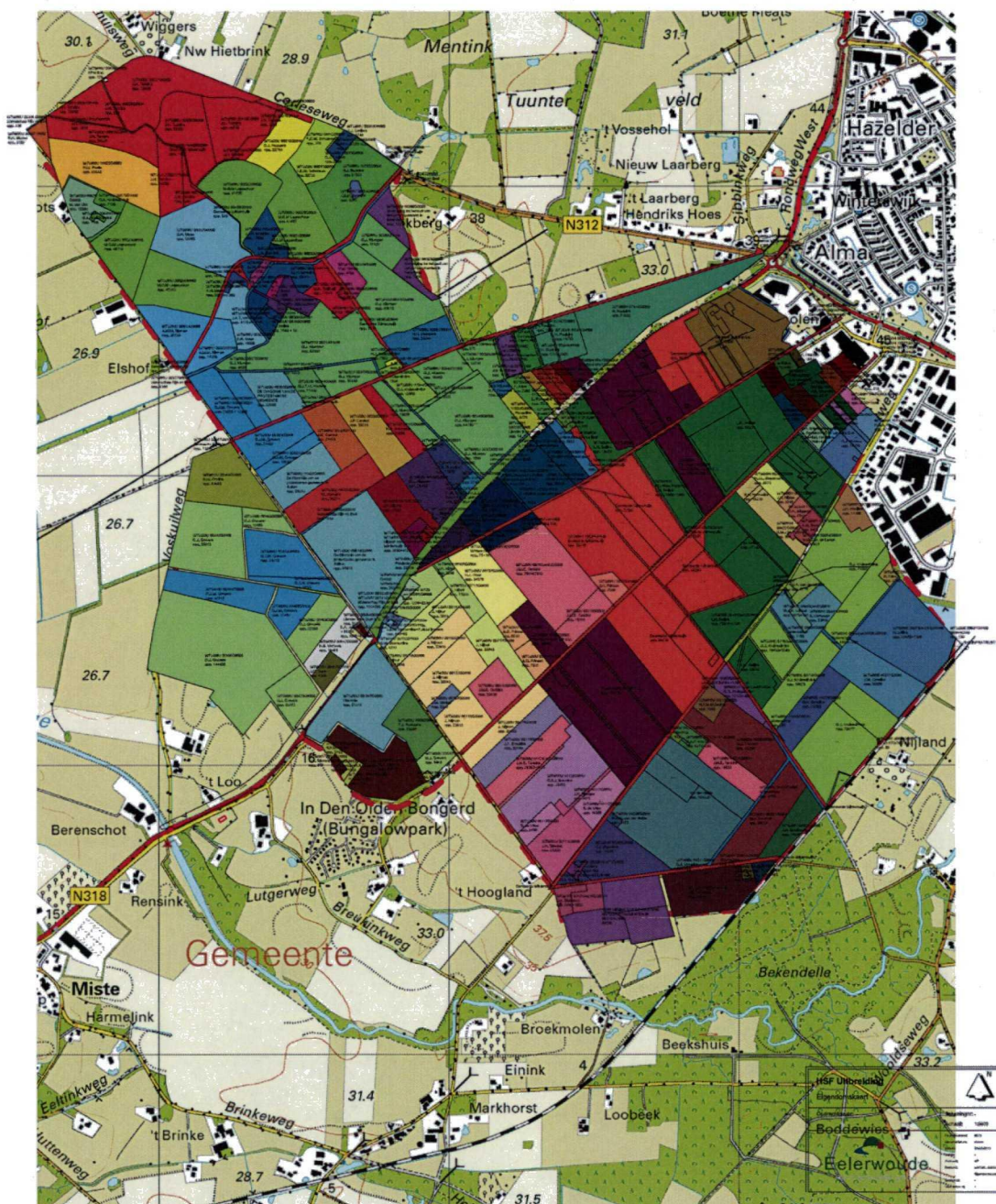
- De EHS die verloren gaat moet gecompenseerd worden. Per saldo zal op planniveau of op gebiedsniveau geen verlies mogen optreden van areaal, kwaliteit en samenhang.
- compensatie moet aansluitend of nabij het gebied, mits een duurzame situatie ontstaat of, indien niet mogelijk:
  - o realisering van kwalitatief gelijkwaardige waarden of fysieke compensatie -verder weg van het aangetaste gebied.
- Indien fysieke compensatie niet mogelijk is:
  - o financiële compensatie conform de Richtlijn Compensatie Natuur en Bos die op 2 juli 1998 in het Provinciaal Blad is gepubliceerd. Hiertoe wordt niet eerder overgegaan dan nadat alle andere mogelijkheden, waaronder onteigening, maximaal zijn benut.

Om voor beide uitbreidingsvarianten de kwaliteit van de EHS en de benodigde compensatie (en de haalbaarheid hiervan) te bepalen is het uitbreidingsgebied en het mogelijke compensatiegebied geanalyseerd (zie afbeelding 15). Verder is, waar van belang, het verschil aangegeven tussen de beide varianten en voor- en nadelen die deze varianten met zich meebrengen.

4.1 Grondeigendommen

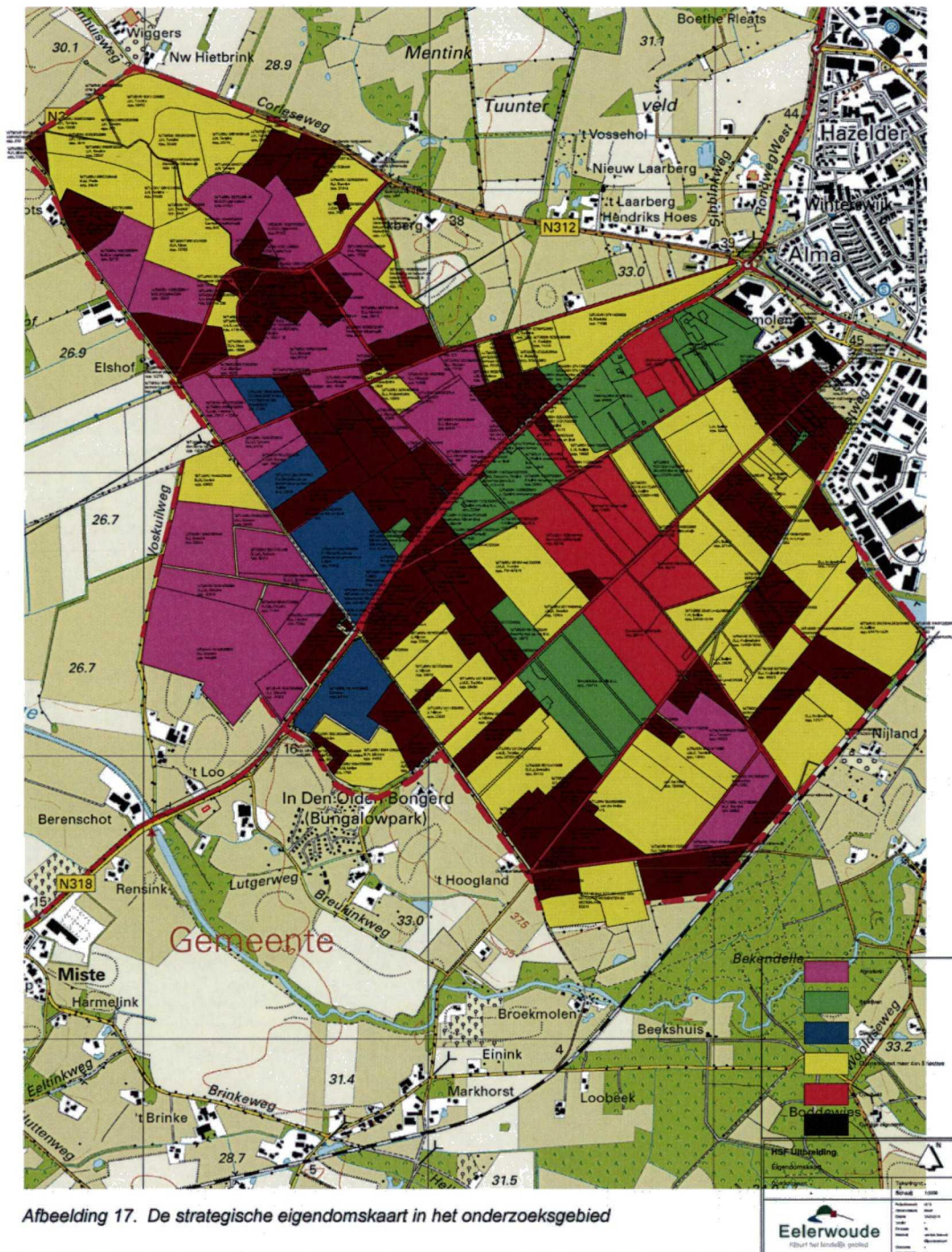
De gronden in het onderzoeksgebied zijn in eigendom van 135 verschillende grondeigenaren (zie afbeelding 16). De partijen met de meeste gronden betreffen de gemeente Winterswijk met 42,04 ha, Dhr L.H. Sellink met 27,89 en Steenfabriek de Vlijt B.V. met 27,12 ha.

Afbeelding 16. De eigendommen in het onderzoeksgebied

Op de strategische eigendomskaart kaart is onderscheidt gemaakt tussen agrarische eigenaren, bedrijven, de diaconie, eigenaren met meer dan 5 hectare, de overheid en overige eigenaren (zie afbeelding 17). Agrarische eigenaren zitten voornamelijk in het noordelijke deel van het onderzoeksgebied en de overheid en bedrijven in het zuiden.

De grond betreffende uitbreidingsvariant 1 is in eigendom van de gemeente Winterswijk. De grond betreffende uitbreidingsvariant 2 is in eigendom van een aantal verschillende particulieren die allen minder dan 5 hectare grond bezitten.

Afbeelding 17. De strategische eigendomskaart in het onderzoeksgebied

Afbeelding 18. Geomorfologische kaart

4.2 Landschapsanalyse

4.2.1 Geomorfologie

Het onderzoeksgebied bestaat uit een plateau met welvingen en vlaktes (paars) met op sommige plekke klei en keileem (blauw-groen) aan de oppervlakte (zie afbeelding 18). Dit gebied is het heide- en broekontginningslandschap. In het noorden van het gebied en aan de zuidkant is het oude hoevenlandschap met beekdalen (groen) en eenmansesjes (bruin) zichtbaar. Winterswijk staat bekend om zijn kleiwinning in de heide- en broekontginningslandschappen omdat hier door tektoniek de klei op sommige plekken dicht aan de oppervlakte zit.

Het beoogde uitbreidingsgebied variant 1 ligt op een plek waar oude klei dicht aan de oppervlakte ligt en wat daarom natter is dan de omgeving. Voor de uitbreiding van de EVZ is het belangrijk om andere nattere stukken op te zoeken om er zo voor te zorgen dat de juiste doelsoorten van de EVZ gebruik maken.

Het beoogde uitbreidingsgebied variant 2 ligt op het plateau dat bestaat uit welvingen en vlaktes. In tegenstelling tot bij variant 1 ligt hier geen keileem aan de oppervlakte en is het dus minder nat.

4.2.2 Bodem

De bodemkaart hangt duidelijk samen met de geomorfologische kaart van het gebied en geeft de zandgronden rond Winterswijk aan, samen met twee gebiedjes oude kleigronden (zie afbeelding 19). Op de oude kleigronden zakt het water normaal gesproken minder snel en diep weg door de kleilaag in de bodem. Hier bestaat dus een goede kans om de beoogde natte EVZ uit te breiden.

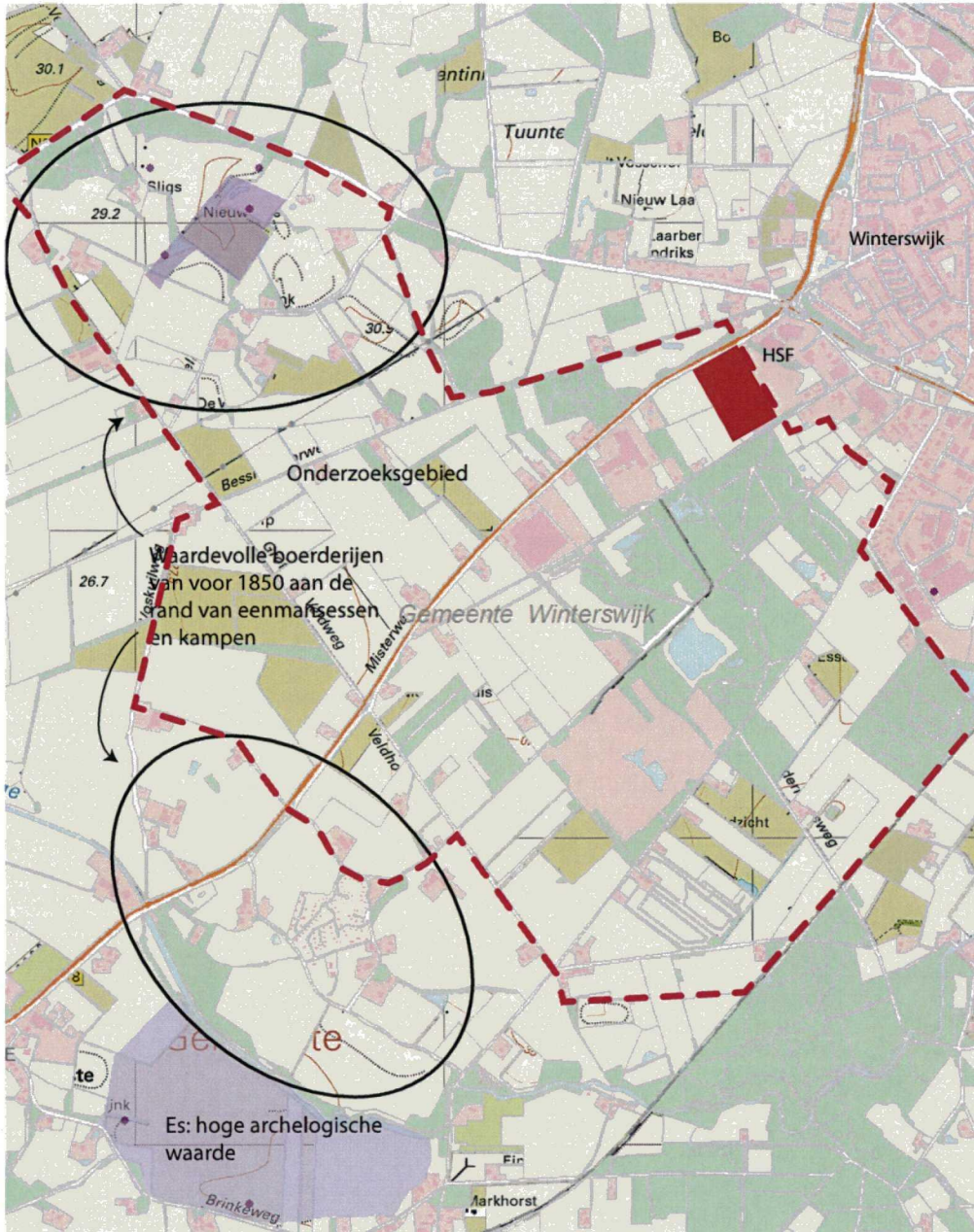
Afbeelding 19. Bodemkaart

4.2.3 Hoogte

De hoogte in het gehele gebied varieert van 26m + NAP in de beekdalen tot 41m + NAP op het plateau (zie afbeelding 20). Wat opvallend is, is dat er op het plateau een lager gebied aanwezig is van 30 m en 2 hogere plekken van 54 m + NAP. Dit zijn respectievelijk een kleiwinning en een begroeide vuilnisbelt die nu wordt gebruikt als mountainbikeplek en natuur. Voor de uitbreiding van de EVZ is het met name belangrijk om de nattere plekken te gebruiken. Die hangen in dit gebied niet perse samen met de hoogte, aangezien er keileem in de bodem zit die op sommige plekken zorgt voor waterstagnatie. De beoogde uitbreidingsplekken liggen op de rand van het plateau op respectievelijk 36 m en 37 m + NAP.

Afbeelding 20. Hoogtekaart

Afbeelding 21. Cultuurhistorie

4.2.4 Historie

De occupatie van een gebied ging altijd volgens een bepaald patroon. Als eerste werden de hoge en droge plekken ontgonnen en bewoond, wat resulteerde in het essen- en kampenlandschap. Hier zijn dan ook vaak waardevolle archeologische bevindingen te doen. Toen deze gronden bezet waren werd overgeschakeld naar de kleinere zandkopjes die werden omgevormd tot eenmansesjes. Als laatste werd het heide- en broeklandschap ontgonnen. Dit landschap is te herkennen aan een rationeel en grootschaliger verkavelingspatroon. Het zoekgebied voor de uitbreiding van HSF ligt voornamelijk in het jonge heide- en broekontginningslandschap en kenmerkt zich dan ook door rechte vormen en wegen. Aan de noordkant en zuid-westkant wordt het gebied omgeven door het oude hoevenlandschap. In het noorden van het gebied zijn een 9-tal boerderijen van voor 1850 en een aantal essen met hoge archeologische waarde te vinden (zie afbeelding 21). Deze essen zijn nog te herkennen aan hun hogere ligging in het landschap (zie afbeelding 20). Aan de verspreiding van deze cultuurhistorische relictten is goed te zien dat de occupatie eerst plaatsvond op de drogere zandkopjes (nu het oude hoevenlandschap) en pas later op het nattere plateau (nu het jonge heide- en broekontginningslandschap). Met een uitbreiding van de EVZ ligt ook een kans om de ontstaansgeschiedenis van het landschap beter zichtbaar te maken, wat past in de beleidsopgave van 'waardevol landschap Winterswijk'.

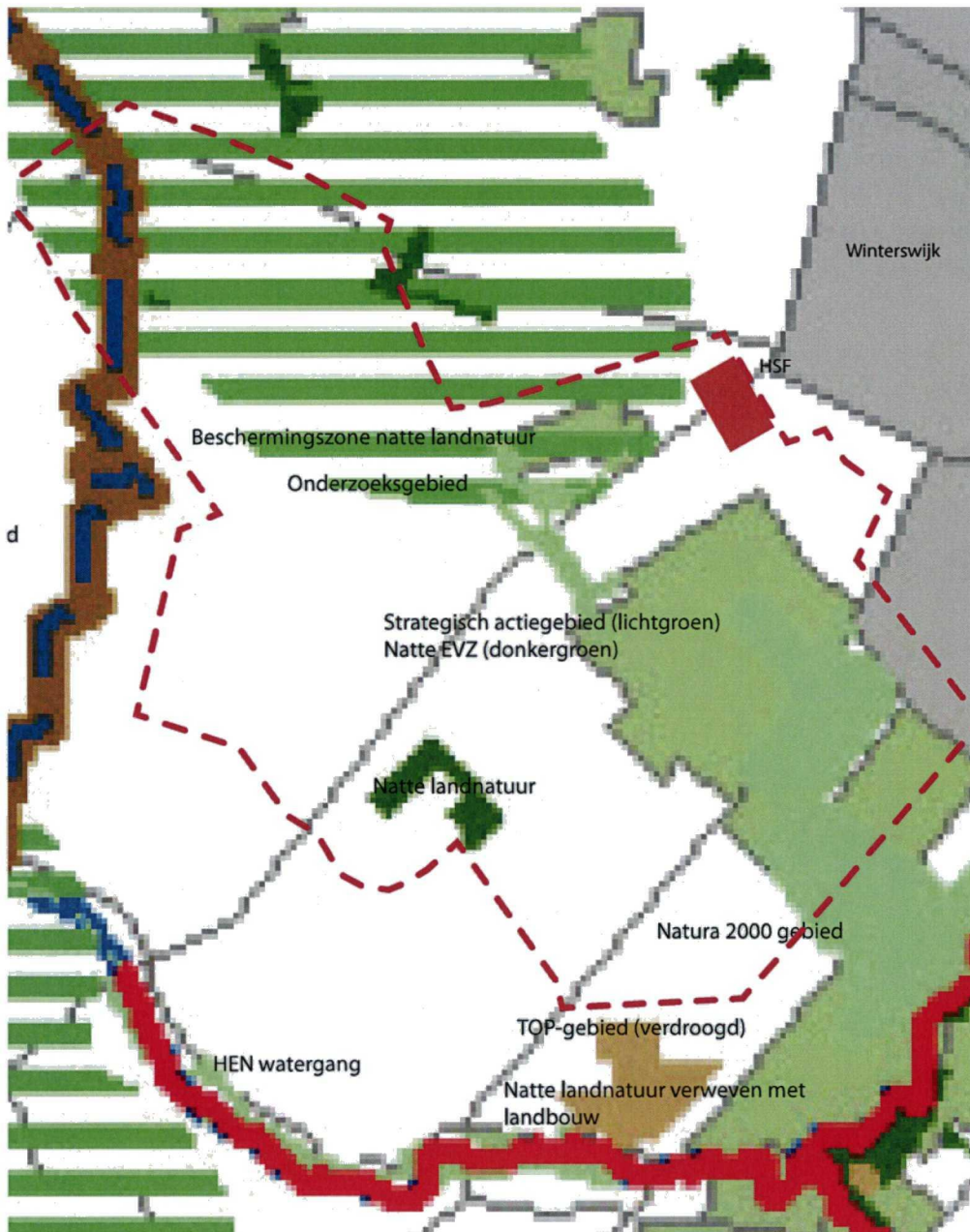

4.2.5 Water

Het projectgebied valt onder het Waterschap Rijn en IJssel. Beleid en visies van dit waterschap worden in deze paragraaf kort samengevat.

Waterlopen

Er bevinden zich in het gebied twee kleine waterlopen te weten de Mulders beek in het Noord-Westen van het gebied en een vertakking van de Boven Slinge in het Zuid-Oosten. Deze waterlopen zijn door het waterschap en de provincie niet aangeduid als bijzondere (waardevolle) watergangen en er geldt dan ook geen speciaal beleid op deze plekken. Het algemene beleid van het waterschap Rijn en IJssel, voor zover van toepassing, is hieronder kort weergegeven.

Afbeelding 22. Wateropgaven

Bijzondere gebieden en functies

Het projectgebied valt volgens de kaart 'Bijzondere gebieden en functies' (waterschap) onder 'strategische actiegebieden' en natte EVZ (klein deel) (zie afbeelding 22). Deze twee functies worden hieronder nader toegelicht:

Strategische actiegebieden

Het onderzoeksgebied is deels aangewezen als 'strategisch actiegebied'. De strategische actiegebieden staan op de functiekaart van het Waterbeheerplan, maar vormen niet zozeer een functieaanduiding. In deze gebieden doet zich een stapeling voor van diverse beleidsdoelen en functies (Natura2000, TOP-gebieden, natuurgebieden). De aanduiding strategische actiegebieden wil zeggen dat deze gebieden prioriteit hebben in de uitvoering, te weten herinrichtingprojecten en het opstellen van GGOR's. Het vaststellen van het Gewenst Grond en Oppervlaktewaterregime gebeurt op basis van een gebiedsproces waarbij alle belangen worden meegenomen en afgewogen. Het vast te stellen GGOR kan leiden tot maatregelen in het watersysteem of nadere bepalingen omtrent het gebruik van gronden of bijbehorende begrenzing c.q. zoning.

Het waterbeheer is in de strategische actiegebieden een belangrijk medeordenend gegeven voor het bestemmingsplan. De uitkomsten van GGOR-processen zijn input voor eventueel benodigde aanpassing of herzieningen van bestemmingsplannen.

(Natte) Ecologische verbindingszone / Natte EVZ

Ecologische verbindingszones (EVZ) (zoals in het onderzoeksgebied) verbinden de verschillende gebieden die te samen de Ecologische Hoofdstructuur vormen. Op de functiekaart van het waterschap zijn de natte EVZ's opgenomen. Het waterbeheer wordt in deze zones afgestemd op de natuurdoelen en ook zoveel mogelijk gekoppeld aan andere functies (waterberging, recreatie, verbrede landbouw etc.). Het waterschap treedt als 'trekker' op en zal zorgen voor het opstellen van inrichtingsplannen en de uitvoering daarvan. Natte ecologische verbindingszones en landbouw kunnen waterhuishoudkundig gecombineerd worden door bij de inrichting rekening te houden met de verschillende eisen.

Op basis van provinciale verordeningen (Gelderland en Overijssel) mogen ruimtelijke ontwikkelingen binnen de EHS en de EVZ's geen inbreuk doen op de natuurdoelstellingen. De EVZ's zullen in bestemmingsplannen als zodanig worden opgenomen. Behalve dat de provincie hierop zal toezien, zal het waterschap dit aspect ook betrekken in het overleg met gemeenten over bestemmingsplannen (Watertoets).

Conclusie

Het onderzoeksgebied betreft een gebied met een aantal plekken met natte natuur van hoge waarde en een aantal plekken waar verdrogingproblemen plaatsvinden of waar strategische actiegebieden voor uitbreiding en verbinding van natuurgebieden liggen. De kansen voor natuurontwikkeling liggen vooral op de verdroogde plekken (kwaliteitsverbetering) en de strategische actiegebieden (kwantiteitsverbetering).

4.3 Ecologische analyse

Het onderzoeksgebied ligt gedeeltelijk binnen de EHS en is aangewezen als verbinding voor het model ijsvogelvinder (zie afbeelding 23). Dit gebied is aangewezen om het natuurgebied Korenburgerveen en Bekendelle met elkaar te verbinden.

4.3.1 Kenmerken model ijsvogelvinder

Het model ijsvogelvinder bestaat uit grote en kleine stapstenen bestaande uit bos met veel variatie in de structuur, in een landschapszone. Het is met name bedoeld voor organismen die niet zozeer uitgestrekte bossen nodig hebben, maar bos met een hoge kwaliteit: vochtig, met gevarieerde samenstelling en structuurrijke randen en open plekken. Onder andere de Kleine ijsvogelvinder en de Grote weerschijnvinder profiteren van dit model. Tevens dient het model om kleine, geïsoleerde maar waardevolle bosjes uit hun isolement te halen. Voor specifieke habitateisen per soort wordt verwezen naar bijlage 1.

4.3.2 Randvoorwaarden model ijsvogelvinder

Volgens dit model zijn stapstenen van tenminste 10 ha nodig op onderlinge afstanden van maximaal 5 km en stapstenen van tenminste 1 ha op onderlinge afstanden van maximaal 1,5 km. De stapstenen moeten bestaan uit vochtig bos met een gevarieerde samenstelling, structuurrijke randen en open plekken. De stapstenen moeten worden verbonden door een corridor (landschapszone) van 250 meter breedte, die bestaat uit kleinschalig landschap of open bos. Als de corridor uit kleinschalig landschap bestaat, bevorderen houtwallen de migratiefunctie. Indien stapstenen worden verbonden met houtwallen dienen in deze houtwallen voldoende nectardragende struiken of planten aanwezig te zijn (braam, Koninginnekruid, distel etc.)

4.3.3 Doelsoorten model ijsvogelvinder

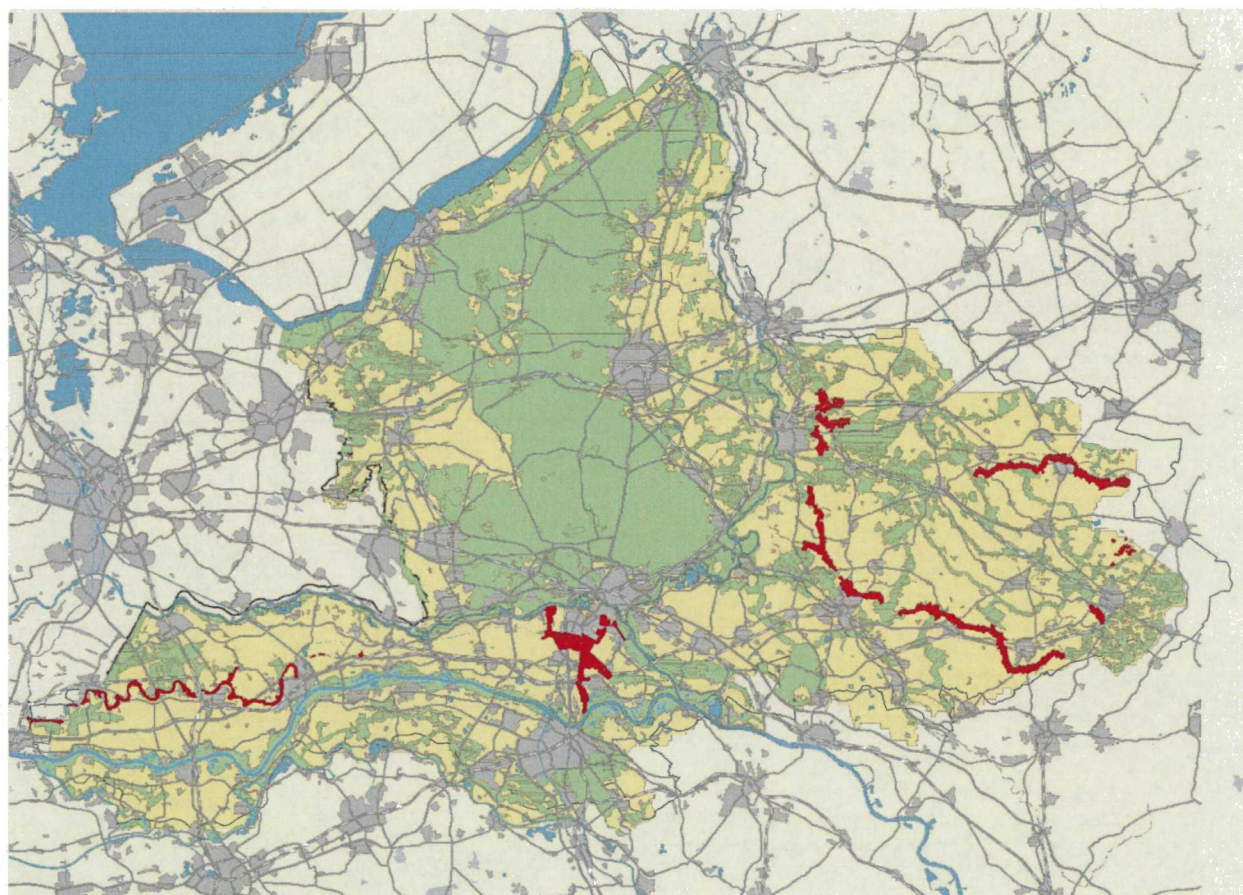
De doelsoorten binnen dit model zijn vlinders van natte gevarieerde bossen, zoals Kleine ijsvogelvinder en Grote weerschijnvinder. Naast deze twee gidssoorten zullen ook vele andere flora en faunasoorten profiteren van dit model.

4.3.4 Compensatie EHS algemeen

In het onderzoeksgebied stellen de gemeente en provincie zich vooral natte natuur ten doel. Dit sluit aan op de habitateisen van de Grote weerschijnvinder en Kleine ijsvogelvinder (gidssoorten van het model ijsvogelvinder). Hier vanuit gaande is het van belang een grondwatertrappenkaart, te maken voorafgaand aan het zoeken naar nieuwe percelen voor een (natte) EVZ. Men kan het beste eerst in de gebieden met de laagste grondwatertrappen (V) inventariseren welke percelen tot nieuwe natuur omgevormd kunnen worden. Daarnaast kan ook worden gekeken in de gebieden 'natte beekdalen' op de geomorfologische kaart en naar percelen rond bestaande waterplassen en/of sloten voor het kiezen van geschikte percelen voor nieuwe (natte) natuur. Aan de hand van de reeds uitgevoerde inventarisatie is aan te raden om allereerst in het gebied ten zuidoosten van de Misterweg te zoeken naar mogelijke percelen voor nieuwe natuur of opwaardering van huidige natuur omdat dit gebied het natste is. Tevens bevinden zich hier een aantal

---

oude kleilagen, waardoor water beter vastgehouden wordt. Er moet niet alleen maar naar de natte gebieden gekeken worden, maar ook naar het nut van een EVZ. Een EVZ is bedoeld om natuurgebieden met elkaar te verbinden en op deze manier te versterken. Op plaatsen waar deze verbinding zwak is heeft het ontwikkelen van nieuwe EVZ's of het opwaarderen van bestaande natuur dus de meeste meerwaarde. In dit geval worden de natuurgebieden Bekendelle en Korenburgerveen met elkaar verbonden. Zwakke plekken in deze verbinding kunnen versterkt worden. Afbeelding 24 geeft weer welke gronden / delen van het onderzoeksgebied, op basis van de voorliggende analyse, het beste als eerste bekeken kunnen worden voor de ontwikkeling van nieuwe natuur en het opwaarderen van bestaande natuur, ook is in deze kaart weergegeven waar het van belang is om (lijnvormige) landschapselementen toe te voegen om migratie van soorten binnen dit model te bevorderen.

 EHS (natuur, verweving en verbindingzone)

 Evz, model ijsvogelvinder

Afbeelding 23. Ecologische verbindingzones, model ijsvogelvinder (bron: Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse Ecologische Hoofdstructuur)

Afbeelding 24. Potentiële gebieden voor realisatie of versterking natuur.

Variante 1: Uitbreiding ten westen van HSF

Deze variant is vanuit ecologisch oogpunt op voorhand het minste aan te bevelen. Bij deze variant vindt uitbreiding plaats ten westen van het plangebied. Hierdoor verdwijnt een verbinding tussen de noord- en zuidwestkant van de Misterweg. Door uitbreiding van het industrieterrein naar de westkant ontstaat tevens een grotere stedelijke barrière. Het verloren oppervlak zal in kwaliteit en oppervlak gecompenseerd moeten worden. Door de grotere barrière zal zeer waarschijnlijk behoorlijk meer oppervlak aan de westkant gecompenseerd moeten worden dan 3 hectare om de verbinding goed te laten functioneren. Het gebied ten westen van Winterswijk ligt tevens op een oude kleilaag waardoor het water hier beter vastgehouden wordt. De verloren kwaliteit en het oppervlak zullen in deze variant gecompenseerd moeten worden (zie afbeelding 24 voor eventuele geschikte locaties).

Variante 2: Uitbreiding ten zuiden van HSF

Deze variant is vanuit ecologisch oogpunt op voorhand het beste aan te bevelen. Bij deze variant vindt de uitbreiding ten zuiden van het plangebied plaats. Hierdoor verdwijnt een deel van de EHS aan de rand met Winterswijk. Dit stuk heeft vanuit verbindend oogpunt een mindere waarde dan het gebied ten westen van HSF.

Conclusie variant 1

Bij deze variant is het allereerst belangrijk de kwaliteit van de stapstenen in de bestaande EHS te bepalen. Aan de hand hiervan kan vervolgens in het veld bepaald worden of een extra stapsteen noodzakelijk is en waar deze gerealiseerd dient te worden. Ook hier dient de kwaliteit en omvang van de verloren gegane EHS gecompenseerd te worden. Omdat deze variant een belangrijke verbindende functie heeft, zal waarschijnlijk meer gecompenseerd moeten worden om de kwaliteit te waarborgen. Gezien grondwaterstand en bodem kan dit mogelijk gerealiseerd/versterkt worden aan de zuidkant van de Misterweg (zie afbeelding 24). De noordkant van de Misterweg is minder geschikt als stapsteengebied, wel kan hier het landschap een kwaliteitsimpuls krijgen om de dispersie van kleine ijsvogelvlieder en grote weerschijnvlieder te verhogen. Dit kan gerealiseerd worden door meer structuur en variatie in de bestaande houtwallen en singels te creëren en door middel van het aanleggen van enkele extra houtwallen en singels.

Conclusie Variant 2

Bij deze variant gaat geen verbindende functie verloren, waardoor de kwaliteit en omvang van de verloren gegane EHS gecompenseerd dient te worden. Mogelijk kan tevens een extra kwaliteitsimpuls gegeven worden aan de landschapszone om de dispersie van Kleine ijsvogelvlieder en Grote weerschijnvlieder te stimuleren (zie afbeelding 24).

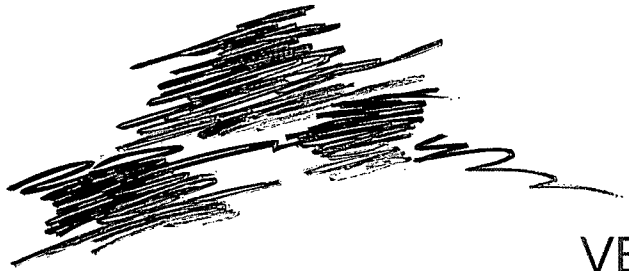
5

CONCLUSIE

Uit de voorgaande analyse blijkt dat uitbreiding van HSF op voorhand op beide voorziene locaties, afgezien van het feit dat bedrijfsmatig variant 1 de voorkeur geniet, kan plaatsvinden. Wel kennen beide varianten een aantal belangrijke voor- en nadelen. De grootste voor- en nadelen zijn hieronder in een matrix weergegeven.

	Voordelen	Nadelen
Variant 1 Westzijde	<ul style="list-style-type: none"> - Uitbreiding op grond gemeente - In overheidsbeleid al aangemerkt als uitbreidingsgebied.	<ul style="list-style-type: none"> - Uitbreiding op natte grond - Uitbreiding in huidige EVZ die een belangrijke verbinding vormt. Het opheffen van deze verbinding vergt relatief veel compensatie.
Variant 2 Zuidzijde	<ul style="list-style-type: none"> - Uitbreiding op drogere grond - EHS is hier kleiner en heeft minder potentie. Het opheffen van de EHS vergt minder compensatie.	<ul style="list-style-type: none"> - Uitbreiding op grond van meerdere particulieren

---

6

VERVOLGSTAPPEN

Uit de bureauanalyse blijkt dat beide uitbreidingsvarianten op voorhand ruimtelijk en beleidsmatig uitvoerbaar zijn. Aangezien variant 1 bedrijfsmatig de voorkeur geniet, wordt variant 2 in de vervolgstappen voorlopig buiten beschouwing gelaten.

Belangrijkste knelpunt bij variant 1 is de ligging van de EHS (verbindingszone). Door een ecologische veldanalyse, in aansluiting op de voorliggende bureaustudie, moet bepaald moet worden hoe de EHS minimaal gecompenseerd moet worden.

In het veld dient hiertoe de huidige natuurwaarde van de bestaande natuurgebieden tussen Bekendelle en het Korenburgerveen bepaald te worden, om zo te bepalen of extra stapstenen noodzakelijk zijn. Daarnaast moet op detailniveau de grondwaterstand en bodem worden onderzocht om zo de kansrijkste plekken voor compensatie gedetailleerd in kaart brengen. Tot slot moet gedetailleerd in kaart worden gebracht waar huidige (lijnvormige) landschapselementen versterkt kunnen worden en waar mogelijk extra (lijnvormige) landschapselementen gerealiseerd kunnen worden.

Wanneer de benodigde EHS-compensatie en de mogelijk plekken helder zijn, moet vervolgens in gesprekken met grondeigenaren blijken of de compensatie ook haalbaar is (en op welke manier precies). Op voorhand is de keuze gemaakt om in eerste instantie, waar mogelijk, de landgoedeigenaren in het onderzoeksgebied te raadplegen. Dit omdat deze percelen gunstig lijken te liggen, en omdat deze eigenaren meestal open staan voor natuurontwikkeling.

Uiteindelijk moeten deze beschreven vervolgstappen leiden tot een voorkeursscenario die het best uitvoerbaar (en het goedkoopst) is. Dit voorkeursscenario zal moeten worden besproken met de betrokken overheidspartijen en vervolgens worden uitgewerkt in een concreet plan.

BIJLAGEN

Bijlage 1 Kenmerken ecologie

Kleine IJsvogelvlinder

Status	Rode Lijst: bedreigd Geen FF-wet bescherming
Habitat	<p><u>Habitat algemeen</u></p> <p>Vegetatietypen: Klasse Eiken-Beukenbossen op voedselrijke grond (Quercetalia), Klasse Berken-Eikenbossen op voedselarme grond, doorgemengd met grove den (Quercetalia robur-petraeae) en Klasse behorende tot de Elzenbroekbossen (Alnetalia glutinosae) of elzenbroekbos, In het bijzonder op het grensgebied daartussen. Verder wordt het Brummel-verbond (Lonicero-Rubion silvatici) onder scherm van boomkruinen genoemd (Bink, 1992).</p> <p><u>Habitat specifiek</u></p> <p>Half open bos waarin de struiklaag 30-40% van het grondoppervlak bedekt. Gemiddeld genomen is de aanwezigheid van kamperfoelie het hoogst als de struiklaag een derde van de bosbodem bedekt. Naar mate een hogere bedekking van struiken optreedt, neemt het aandeel kamperfoelie af (Bos et al, 2006).</p>
Migratie	De kleine ijsvogelvlinder is een soort die mobiel is (<u>vliegt geregeld 500 -5000m</u>) (Bos et al., 2006). De soort kan daarmee makkelijker grotere afstanden overbruggen. Wel heeft de soort een voorkeur voor de halfschaduw.

Voedsel	<p>Wilde Kamperfoelie (<i>Lonicera periclymenum</i>) is de waardplant. Daarnaast worden ook eieren afgezet op rode kamperfoelie (<i>Lonicera xylosteum</i>) en gecultiveerde kamperfoeliesoorten. De rupsen eten vooral de jonge, behaarde blaadjes aan hangende takken van deze klimplant in de periode augustus- september, waarna ze als half volgroeide rupsen overwinteren in een hybernaculum tussen kamperfoelieblaadjes. Van het voorjaar daarop tot de voorzomer groeien de rupsen verder. Bij de vraat laten ze de middennerf van het kamperfoelieblad in tact. (Wynhof et al., 1999). De voorkeur gaat uit naar (solitaire) kamperfoeliestruiken op vochtige standplaatsen nabij bosbeken of vlak boven de bodem (Sauer, 1992, Bos et al, 2006). Verder is het belangrijk dat de struiken in de halfschaduw staan.</p> <p>De vlinders zijn een stuk minder kieskeurig. Zij halen hun voedsel uit nectar van bloemen en struiken en sappen van rottend materiaal zoals mest en fruit.</p>
Voortplanting	<p>Territoria worden vanuit de hoge bomen langs bospaden verdedigd door mannetjes. Van daaruit verdrijven ze mannetjes en onderscheppen ze langs vliegende vrouwtjes. De balts en paring vinden ook in de boomtoppen plaats (Bos et al, 2006).</p>
Overwintering	<p>De larve overwintert als rups in zelfgemaakte hibernacula bestaande uit samengevouwen blaadjes van de kamperfoelie. In het voorjaar komt de soort uit zijn hibernacula en voedt zich verder met kamperfoeliebladeren.</p>
Overig	<p>De verspreiding van de vlinder in het zuiden en oosten van het land sterk achteruit gegaan. De grootste populaties vliegen in Twente en de Achterhoek. De dichtheden op de vliegplaatsen kunnen oplopen tot 22 individuen per hectare (Bos et al. 2006).</p>

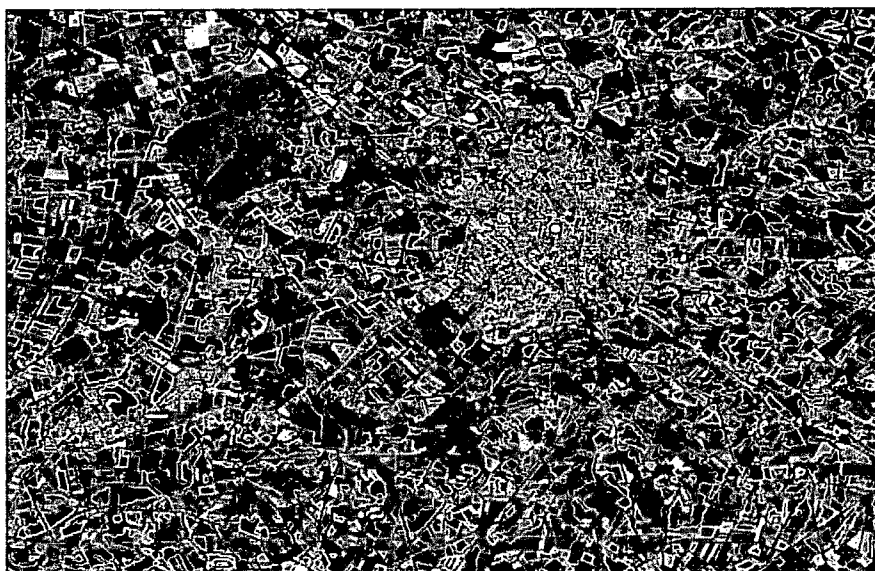

Literatuur

- Bellmann, H., 2007, Vlinders, rupsen en waardplanten 2^e druk, Tirion Uitgevers, Baarn
- Bink, F.A., 1992, Ecologische atlas van de dagvlinders van Noordwest-Europa, Schuyt en Co, Haarlem
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, 2006, De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (*Lepidoptera:Hesperioidea, Papilionoidea*) Nederlandse fauna 7, Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, & European Invertebrate Survey-Nederland
- Carter, D.J., B. Hargreaves, 1986, A fieldguide to Carterpillars of butterflies and moths in Britain and Europe, Williams Collins Sons & Co Ltd, London
- Sauer, F., 1992, Die Schönsten Raupen nach Farbfotos erkannt, Fauna-Verlag, ISBN 3-923010-19-2
- Stortelder, A.F.H., J.H.J. Schaminée, P.W.F.M. Hommel, 1999, De vegetatie van Nederland deel 5, ruigten, struwelen en bossen, Opulus press, Uppsalla/Leiden
- Wynhof, I., C. van Swaay, J. van der Made, 1999 Veldgids Dagvlinders, KNNV Uitgeverij, Utrecht
- Internet
- www.vlindemet.nl

Voorkomen kleine ijsvogelvlinder rond Winterswijk

Voorkomen nu
(lokaal / regionaal)

Waarnemingen Kleine ijsvogelvlinder rond Winterswijk (Bron NDFF 2005-2012)

Potentieel habitat

- Vochtige bossen met kamperfoelie (bossen langs beken)
- Kleinschalig beheerde bossen
- Bosranden met goed ontwikkelde mantel/zoomvegetatie
- Kleine kapvlaktes en heideterreinen binnen bosgebieden

Voorkomen gewenst | In aanvulling op het bestaande leefgebied nieuwe leefgebieden in bossen, bosranden, kapvlaktes maken

Gunstige Maatregelen

Ontwikkelen mantel en zoomvegetaties (zowel droog als vochtig type)

Ontwikkelen van kleinschalige bosstructuren

Vernattingsprocessen stimuleren binnen bosgebieden.

Ontwikkelen van gevarieerde of opschuivende bosranden daar waar mogelijk. Denk hierbij aan het terugzetten van bosranden langs bospaden (m.n. in de vochtige delen van het bos en de op het zuiden gerichte bosranden) waardoor deze open worden/blijven.

Grote weerschijnvlinder

Status	Rode Lijst: bedreigd geen FF-wet bescherming
Habitat	<u>Habitat specifiek</u> Zeer open bos , met voorkeur voor open plekken en bosranden en de nabijheid van water. Tevens landschappelijk opvallende bomen. Meer specifiek leeft de soort in oudere, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen en bosgebieden in beekdalen (Bos et al, 2006).
Migratie	De grote weerschijnvlinder is een weinig mobiele vlinder, maar er liggen soms vele kilometers tussen de boom waar de vlinders vliegen en de plek waar de rupsen zich ontwikkelen (Bos et al, 2006).
Voedsel	De waardplant is grauwe wilg of boswilg. Eind juni verschijnen de eerste vlinders die zich vooral voeden met honingdauw en sap van bloedende bomen. De dichtheid is laag circa 0,25 tot 4 exemplaren per ha (Bos et al, 2006)..
Voortplanting	De territoria liggen vaak rond markante, hoge bomen in de bosrand en soms wordt jaren achtereen de zelfde boom gebruikt. De buitenste takken dienen vaak als uitzichtpunt en indringers worden verjaagd.
Overwintering	De larve overwintert als rups in de vork van de twijgen of in groeven tussen de schors van de waardboom.
Overig	Met name in Overijssel, Gelderland en Limburg liggen mogelijkheden voor herstel van beken waarbij zich ook voor deze vlinder gunstige open, beekbegeleidende bossen kunnen vormen. Een blijvende verbinding van deze bossen is wenselijk in Twente en de Achterhoek.

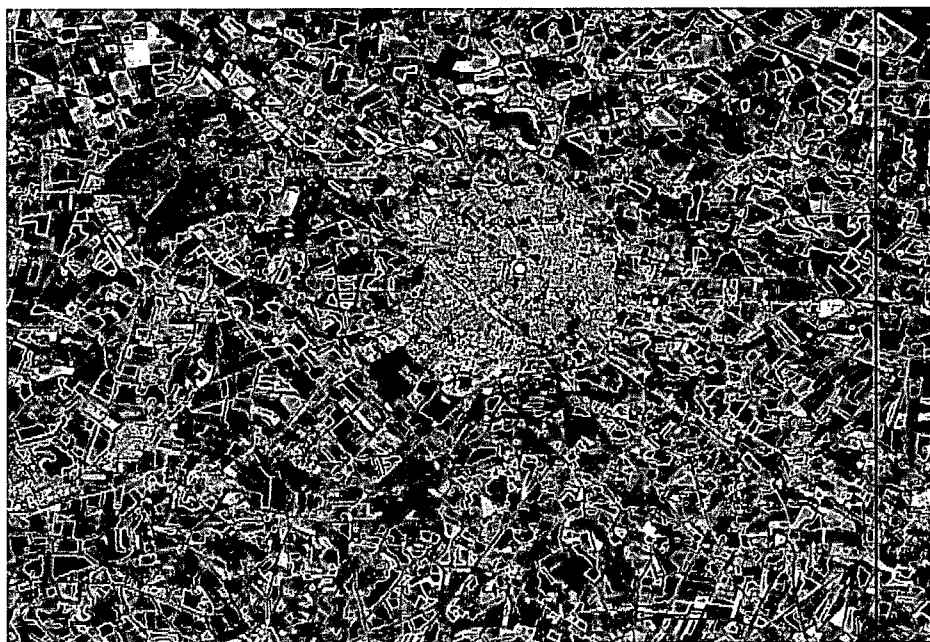

Literatuur

- Bellmann, H., 2007, Vlinders, rupsen en waardplanten 2^e druk, Tirion Uitgevers, Baarn
- Bink, F.A., 1992, Ecologische atlas van de dagvlinders van Noordwest-Europa, Schuyt en Co, Haarlem
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, 2006, De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (*Lepidoptera:Hesperioidea, Papilionoidea*) Nederlandse fauna 7, Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, & European Invertebrate Survey-Nederland
- Carter, D.J., B. Hargreaves, 1986, A fieldguide to Caterpillars of butterflies and moths in Britain and Europe, Williams Collins Sons & Co Ltd, London
- Sauer, F., 1992, Die Schönsten Raupen nach Farbfotos erkannt, Fauna-Verlag, ISBN 3-923010-19-2
- Stortelder, A.F.H., J.H.J. Schaminée, P.W.F.M. Hommel, 1999, De vegetatie van Nederland deel 5, ruigten, struwelen en bossen, Opulus press, Uppsalla/Leiden
- Wynhof, I., C. van Swaay, J. van der Made, 1999 Veldgids Dagvlinders, KNNV Uitgeverij, Utrecht
- Internet
www.vlindernet.nl

Voorkomen grote weerschijnvlinder rond Winterswijk

Voorkomen nu
(lokaal / regionaal)

Waarnemingen grote weerschijnvlinder rond Winterswijk (Bron NDFF 2005-2012)

Potentieel habitat	Vochtig loofbos Wilgenbroekbos Bosranden met goed ontwikkelde mantel/zoomvegetatie Kleine open terreinen binnen bosgebieden Voldoende boswilg en grauwe wilg
Voorkomen gewenst	In aanvulling op het bestaande leefgebied nieuwe leefgebieden in bossen, bosranden, kapvlaktes maken

Gunstige Maatregelen

Ontwikkelen mantel en zoomvegetaties (zowel droog als vochtig type)

Ontwikkelen van kleinschalige bosstructuren

Vernattingsprocessen stimuleren binnen bosgebieden.

Beekherstelmaatregelen

Kleinschalig bosbeheer.

Colofon

Het rapport Ontwikkeling HSF is een uitgave van Eelerwoude.

Projectgegevens:

Project: 6013
Redactie: Eelerwoude
Vormgeving: Eelerwoude
Drukwerk: Eelerwoude, Goor
Bestandsnaam: 130417_6013_ivk_rapport.indd

Projectteam Eelerwoude:

Projectleider: Stephan Schorn
Rapport: Ineke van Kapel, Mark Elshof en Vincent de Lenne

Eelerwoude heeft vestigingen in Goor, Diever en Culemborg.

© Eelerwoude 2013, niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder schriftelijke toestemming van Eelerwoude, Mossendamsdwarsweg 3, 7470 AB Goor.

www.eelerwoude.nl
